

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EFTERSLÆGTSELSKABETS SKOLE

1965-66

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Rektor træffes sikrest hver skoledag
(undtagen lørdag) kl. 12-13
Skolens telefon er Bella 4340

EFTERRETNINGER
OM
EFTERSLÆGTSELSKABETS
SKOLE

FOR SKOLEÅRET 1965-66

VED
REKTOR
JOHANNES JØRGENSEN

Skolen grundlagdes 1786 af »Selskabet for Efterslægten« og ejedes af dette selskab til 1909. Derefter overgik den til »De forenede Skoler«. Den 1. august 1919 overtoges den af Københavns kommune.

TALE

i Selskabet for Efterslægten den 4. marts 1966
i anledning af 180-året for selskabets stiftelse

af museumsinspektør, mag. art. Erik Kjersgaard

Om samtidighed

For nogle år siden – ikke så mange år siden – sad jeg på en af de forreste stolerækker i denne sal. Det er en mærkelig sal, for det er da vist et af de få steder i verden, man avancerer ved at rykke baglæns. Til sidst – i gymnasietiden – havnede jeg oppe ved orgelet. Jeg har for resten også stået på scenen i denne sal – endda nogle gange. Så når jeg i dag står på talerstolen, hvor jeg ikke har været før – i hvert fald ikke i lovligt ærinde – indser jeg vel, at der ikke er flere avancementsmuligheder tilbage i denne sal. Men jeg vil holde mig til de omgangsformer, jeg én gang har lært og sige:

ærede rektor!
respekterede lærere!
skolekammerater!

og det er vel jer, jeg særlig henvender mig til, selv om noget af det, jeg har at sige, vil være lettere at forstå bag i salen end foran.

I foråret 1807 – altså for 159 år siden – nedsatte den danske regering et udvalg, som blev kaldt Den kongelige Commission til Oldsagers Opbevaring. Dette udvalg blev – som flere af jer sikkert allerede ved – begyndelsen til vort Nationalmuseum, og den lille bunke oldsager, der lå hulter til bulter i nogle skabe på Trinitatis kirkeloft bag Rundetårn, var altså begyndelsen til de samlinger, der i dag fylder så mange sale og værelser, at de – anbragt i forlængelse af hinanden – strækker sig over tre kilometer. Det vil godt og vel sige så meget som herfra og til Nørrebro station.

Nu er Nationalmuseet min arbejdsplads, og da alle vi, der arbejder i huset, omfatter det med betydelig interesse, kunne dette foredrag meget vel være kommet til at handle om Na-

tionalmuseet; men for det første kan man læse om det så mange steder, og for det andet skal et museum ses – ikke beskrives. Derfor vil jeg nøjes med at bruge museet som et bekvemt udgangspunkt for – man kunne kalde det »nogle betragtninger over fortid og nutid«, men da 4. marts er en festdag, og da en vending som *nogle-betragtninger-over* lyder alt andet end festlig, må vi hellere lade som om, vi leger lidt med begrebet tid.

Mange mennesker – både de, der kender huset, men vist især de, der ikke gør det – nærer en mærkelig, næsten from respekt for Nationalmuseet. For ikke så længe siden skrev en dagbladsmedarbejder noget om det »ærværdige Nationalmuseum«. Der stod virkelig det *ærværdige* Nationalmuseum. Han gjorde ikke nar. Han mente åbenbart, at Nationalmuseet *skulle* være ærværdigt.

Når man færdes i bygningen til daglig og betragter den som sit andet hjem, har man lidt svært ved at se det ærværdige. Det er da vist også kun de færreste, der anser deres egen stue, entré og køkken for ærværdige. Hvorfor finder folk det da helt i sin orden, at Nationalmuseet er ærværdigt?

Det ligger sikkert i en vis forundring over, at man virkelig kan fylde tre kilometer udstillingsrum med gamle ting. At en stol er tohundredre år gammel, en ægyptisk mumie tretusinde år gammel og en hjortetaksøks titusinde år gammel – det er underligt, det gør tingene ærværdige. Hjemme kasserer vi rask væk et spisestel fra 1940 og avisen fra i går. At stolen, mumien og hjortetaksøksen har fået lov til at overleve forekommer mange at være et mirakel, og de ser på den med de samme store forundrede øjne, hvormed man betragter en juleflue. Hele sommeren driver man en nådeløs jagt på fluerne og ombringer dem i millionvis; men når man møder en flue i december, siger man forbavset: »Se, en flue!« lige som man vil standse foran et sammenlimet lerkar fra yngre stenalder og sige: »Se, et lerkar fra yngre stenalder!«

Julefluen er måske et halvt år gammel, og lerkarret 4000 år gammelt, men i det store og hele kan det komme ud på ét. Den ærværdighed, man tillægger fluen og lerkarret skyldes bare en almindelig overraskelse over, at de – stik imod al menneskelig beregning – er her endnu.

Selv de mest ligegyldige, de mest værdiløse ting, de dumme ideer, de grimme huse – alt kan uden forskel vinde en

form for anerkendelse, bare det er gammelt nok. Alder gør ærværdig.

Her vil mange kunne indvende, at de *har* gennemskuet fupnummeret. En kendt politiker satte for nogle år siden trumf på ved at betegne Nationalmuseets samlinger som »indianer-ragelse«. Han tænkte vistnok kun på de etnografiske sager, ikke desto mindre var der adskillige, som i deres stille sind gav ham mere end ret. Er vor tid måske ikke spændende nok? spørger man. Har vi ikke andre og mere væsentlige opgaver end at grave potteskår op i Nubien og søge spor af forsvundne eskimostammer i Alaska? Er det ikke vigtigere at finde en løsning på U-landsproblemerne? Og er det ikke en utilladelig luksus at ofre penge på istandsættelse af gamle bondehuse, så længe der stadig er bolignød?

Den slags spørgsmål har historikere, arkæologer og museumsfolk ofte hørt. I mismodige stunder kan de også finde på at stille sig selv sådanne spørgsmål. En af dem er den engelske arkæolog sir Leonard Wolley, der blev berømt navnlig for sine udgravninger af kongegravene i Ur i Kaldæa. I sin bog »Digging up the Past« spørger han: Hvorfor finder arkæologen det påkrævet at udforske kulturer og folkeslag, der har været døde og borte i flere tusinde år? De har været glemt og kunne måske lige så godt være forblevet i glemsel. Hertil svarer Wolley: Arkæologen beskæftiger sig ikke med det gamle, fordi det er gammelt, men fordi det er *nyt!*

Lyder det overraskende? Så er det bare fordi vi er vant til at betragte tingene på en anden måde, og det kan jo meget vel skyldes en dårlig vane, som man gør klogt i at ændre. Vi burde have alle forudsætninger herfor, eftersom det er en fastslået kendsgerning, at et menneskeliv er kort. Vi kan læse det i Bibelen; vi kan læse det i stabler af bøger, der er skrevet siden – og alligevel tror vi ikke rigtigt på det. Når folk opnår en alder af halvfems eller femoghalvfems år, synes man jo, at de har levet kolossalt længe; men spørger man dem, kan de i reglen ikke forstå, hvor årene er blevet af. Vor opfattelse af tid er i det hele taget meget elastisk – den svinger fra menneske til menneske, fra barndom til alderdom og bogstavelig talt fra time til time. Den dag, man får sommerferie, virker de kommende uger lange – den dag, man vender tilbage til arbejdet, synes man, at dagene fløj af sted. Ti minutter i selskab med en spændende roman er ingenting; ti minutters ventetid inden næste S-tog er en evighed.

Men ser vi på et menneskeliv i forhold til historien, virker det i hvert fald kort. Der er treogtredive slægtled mellem os og Gorm den Gamle – mere end hundrede slægtled mellem os og Ramses den 2. af Ægypten. Nuvel – set i denne lange sammenhæng er et menneskeliv selvfølgelig kort; men kunne vi ikke lige så godt sige, at historien er lang? Nej – også historien er kort. Menneskeslægtens alder kan – alt iberegnet med istider og det hele – anslås til ca. 500.000 år. Det er selvfølgelig et ret stort tal; men da Jordens alder er 200 millioner år – også rundt regnet – kommer vi til det resultat, at 500.000 i grunden ikke er så farlig meget.

Lad os tage en sammenligning. Lad os forestille os, at vi går fra København til Korsør, og at hele denne strækning udgør Jordens historie. Vi kan da passere Roskilde, Ringsted og Sorø uden at få øje på et eneste levende væsen. Først omkring Slagelse bliver der lidt liv, og vi kan endda ikke se det uden mikroskop, for det drejer sig om bittesmå primitive vanddyr. De første menneskeagtige væsener opdager vi femogtyve meter fra målstregen, og de ligner ikke os. Først tyve meter længere fremme ser vi mennesker, der af legemsbygning og udseende svarer til moderne mennesker.

Her, fem meter – siger og skriver ti skridt fra målet, først her begynder menneskets historie. En meter før mål står den første indbygger i Danmark. Femten centimeter før mål har vi Ramses den 2. – fem centimeter før mål Gorm den Gamle. Fire centimeter og ni millimeter – her slutter den anden verdenskrig. Vor tid udgør én millimeter af landevejen til Korsør.

Nu begynder vi måske at forstå lidt af, hvad Leonard Wolley mente, da han sagde, at de forhistoriske potteskår i Mesopotamien er nye.

Når denne måde at anskue tingene på måske kan forekomme lidt overraskende skyldes det selvfølgelig, at vi altid er vant til at bedømme menneskehedens historie ud fra vore egne erfaringer og fornemmelser, og de er – som jeg sagde før – ikke til at stole på. Én millimeter af landevejen til Korsør er virkelig en meget ringe målestok, og dertil kommer, at den moderne videnskab, som – hvis vi regner fra Nikolaus Kopernikus – har virket firehundrede år, igen og igen har indskærpet, at Jorden ikke er Verdens centrum, og at menneskene, der må finde sig i at bo på jorden, endnu mindre er verdens midtpunkt. Den amerikanske humorist Mark Twain slog dette fast, da han

sagde: »Menneskehedens historie er en pinlig episode på en af mindre planeter.«

Geologerne ved det. Når de sænker deres bor gennem kridtgrund og urfjeld, blader de i en kalender, der hverken tæller år eller århundreder, men årtusinder og årmillioner. Og astronomerne ved det endnu bedre. Når teleskoperne på Mount Palomar og andre store observatorier i aften rettes mod himmelen, vil de – hvis de vendes mod en bestemt himmelegn – kunne opfange lys fra en stjerne i Andromeda-tågen, som har den egenskab, at den bliver stærkere og svagere, stærkere og svagere – ganske regelmæssigt. Det varer atten døgn og seks timer; så begynder forestillingen forfra. Astronomerne siger, at denne stjerne er cepheidevariabel. De beskæftiger sig med den, som om dens mærkelig opførsel er noget, der finder sted i disse måneder og disse år, men sandheden er jo, at denne stjerne gav sin opvisning i cepheidevariabilitet for mere end halvanden million år siden. Så lang tid går der nemlig, inden lyset fra Andromeda-tågen rammer Jorden. Hvordan stjernen har det nu til formiddag, ved vi ikke. Det kan være, den er eksploderet eller slukket, og hvis der lever mennesker og astronomer om halvanden million år, vil de vel få det at vide; men det vedkommer ikke os.

Da de første mennesker for 500.000 år siden gik omkring og søgte efter velegnede sten, hvormed man kunne slå panden ind på en urokse eller på hinanden, da havde lyset fra stjernen i Andromeda-tågen forlængst tilbagelagt mere end to tredjedele af vejen, der førte det til Jorden med beregnet ankomst den 4. marts 1966.

Alligevel siger astronomerne ikke, at stjernen *var* cepheidevariabel; de siger, at den *er* cepheidevariabel, for da lyset nu engang tilbagelægger en strækning af 300.000 kilometer i sekundet, og da det er umuligt at få farten sat op, er de mere end halvanden million år alligevel det nærmeste, man kan komme i samtidighed, og så bekymrer man sig ikke mere om det. For os at se *er* stjernen cepheidevariabel.

Efter denne lille udflugt til en verden hinsides solsystem og mælkevej, er det jo ligefrem hyggeligt at vende hjem til de små provinsielle forhold her på Jorden, og hvis jeg nu siger, at vi om et øjeblik vil se Ramses den 2. komme ind ad den dør – ja, så ville det jo på sin vis være mindre mærkeligt, end at vi i aften og i morgen aften og mange aftener kan se en cepheidevariabel stjerne glimte som et fyrtårn – for mere end

halvanden million år siden. Selvfølgelig kommer Ramses den 2. ikke ind ad døren. Han er stendød. Der findes et aldeles slående bevis herfor, idet hans mumie ligger i museet i Cairo. Alligevel er sammenligningen mellem Ramses den 2. og stjernen i Andromeda-tågen ikke kun en morsomhed. Der er – set fra vort synspunkt – en ganske afgørende parallel imellem dem, idet vort kendskab til dem begge alene hviler på *efterretninger*. Fra stjernen har vi efterretningerne i form af stærkere og svagere lysbølger; fra Ramses den 2. har vi andre efterretninger – indskrifter, billeder – ja endog en mumie. Efterretningerne fra stjernen har været undervejs i mere end halvanden million år, medens efterretningerne om Ramses den 2. bare har været undervejs i 3200 år med beregnet ankomst den 4. marts 1966. Så derfor ser vi nu i dag Ramses den 2. og hans Ægypten – og kong Hammurabis Sumér og kejser Shi-Huang-Ti's Kina og Gorm den Gamles Danmark – og, læg vel mærke til det! – alt dette er meget tættere på os og vor tid end den stjernehimmel, der hvælver sig over vore hoveder. Så når astronomerne beskriver det, der sker i Andromeda-tågen, ved at tale i nutid og sige: Det sker nu! hvordan skal vi andre – arkæologer, museumsfolk og historikere – så beskrive det, *vi* beskæftiger os med. At fortælle Ægyptens ældste historie i nutid er jo næsten for svagt. Der burde være en nutids nutid, hvis det ikke ville være at kræve for meget af grammatikken.

Jeg håber nu at have nedbrudt den overtroiske respekt for Nationalmuseets samlinger – hele denne frygtindgydende ærværdighed, som bare udspringer af, at tingene er gamle, for de er ikke gamle. De er nye.

Og da vi nu er vendt tilbage til Nationalmuseet med alle disse ting, der ikke er særlig gamle, så lad os blive der et øjeblik og opholde os lidt ved kommissionen til oldsagers opbevaring fra 1807. Var den nogen nytte til?

Ja, lad os hellere stille et andet spørgsmål: hvad vidste man i 1807 om verden og om mennesket? I sammenligning med det, vi ved i dag, var det ikke ret meget. Selv de største og bedste teleskoper kunne ikke indfange lyset fra de enkelte stjerner i Andromeda-tågen. Man vidste, at der var en naturkraft, som kaldtes elektricitet, men hvad den var, og hvordan den virkede, det havde man endnu kun temmelig få erfaringer med. Og om menneskets historie vidste man overhovedet ikke andet, end hvad man kunne læse sig til i ældre beretninger.

I Danmark kunne man med sikkerhed nå til vikingetiden, og hvis man regner sagnkongerne i Saxo Grammaticus' Danmarkshistorie med, nåede man – med en vis rimelighed – til tiden o. Kristi fødsel. Dette var dog temmelig usikkert, for Saxo havde ikke anbragt et eneste årstal i bogen. Bedre stillet var man, når man brugte de romerske og græske historikere og Bibelen. Ved hjælp af dem kunne man trænge nogle hundredår tilbage i tiden før Kristus; men for det første stammede alle oplysningerne fra ret få og små områder omkring Middelhavet, og for det andet var de rigtignok meget magre. Nogle ægyptiske, assyriske og jødiske kongerækker – det var åbenbart begyndelsen til al historie. Fra Kina og Indien havde man sagn og legender, og ved at bearbejde dem på samme måde som Bibelen fik man også en konge- eller kejserrække frem. At få nogen som helst sammenhæng i denne spredte viden var dog så godt som umuligt, og viden uden sammenhæng er værdiløs.

Jeg har hjemme på min reol en lille verdenshistorie, som blev udgivet i Stockholm i 1741. Det er en virkelig verdenshistorie. Man har ærligt og redeligt bestræbt sig på at fortælle, hvad der er sket alle steder, om det så er i Georgien og på de Canariske Øer. Men resultatet er meget tyndt. Hvad er der sket i Amerika før Kristi fødsel, spørger forfatteren sig selv, og svarer: »Derom har man ikke den ringeste sikre kundskab, for hverken inden- eller udenlandske skrifter giver oplysning derom.« Og det er ikke bare efterretningerne fra Amerikas fortid, der svigter. Om kejser Tsynajosiko af Japan ved man kun at fortælle, at han i hvert fald endnu var i live i 1690, og at han dengang var fyrré år gammel. »Om han endnu lever, ved jeg ikke,« siger forfatteren, »for efter at europæerne er blevet fordrevet fra Japan, er det næsten umuligt at få noget at vide.«

Det var kort sagt en meget spinkel viden, man havde om verden, og alligevel forsøgte man at få det til at hænge sammen. Om den første kejser af Kina – Fohi – fortælles, at han vistnok var den samme som patriarken Noah, der ifølge Bibelen reddede sig og sin familie ud af Syndfloden. Et sted langt bagude mente man altså at kunne finde en slags sammenhæng mellem Kina og Europa.

Hvis man vil danne sig en forestilling om, hvordan menneskene dengang så på deres oprindelse, kan man tænke sig, at de bag sig havde en vej, der blev snævrere og snævrere og blev

til en smal sti, der forsvandt ind i en uigennemtrængelig skov. Der var én sti, som hed Europas tidligste historie, og én, der hed Indiens og én, der hed Kinas; men om disse stier mødtes et eller andet sted derinde, om de måske krydsede hinanden flere gange, eller om de overhovedet aldrig mødtes, det vidste man ikke. Man kunne kun gætte. Vi kan i dag godt smile lidt ad forsøget på at gøre Noah til kejser af Kina, eller gøre kejser Fohi af Kina til patriarken Noah; men det var dog et ærligt forsøg på at finde en slags sammenhæng. Når det mislykkedes, var grunden naturligvis, at selv det bedste materiale, man havde til rådighed – nemlig Det gamle Testamente og de kinesiske sagn – var for dårligt til det brug.

Man vidste altså kun lidt – *for* lidt, og man var klar over, at hvis man ville vide mere, måtte man bringe de tavse ting til at tale. De mænd, der i foråret 1807 mødtes første gang for i fælleskab at finde ud af, hvad der egentlig var sket i Danmark før vikingetiden, følte, at de famlede sig frem i bælg-ravende mørke. Der var endnu ingen hjælpsomme mennesker, der havde sat sedler på tingene, så enhver kunne se, at en stenøkse var ældre end en bronzeøkse og en bronzeøkse ældre end en jernøkse. Man troede, at de alle tre havde været brugt på én gang. Det hele virkede meget forvirrende. Man vidste, hvor man skulle ende. Man ville skrive Danmarks forhistorie. Men man vidste endnu ikke, hvor man skulle begynde.

Arkæologien er ikke opfundet i Danmark; men den er – som virkelig videnskab – egentlig ikke meget ældre end 1807. Begyndelsen må vistnok siges at være gjort i Italien, hvor man længe havde gravet i ruinerne af Pompeji; men man var mest ude på at finde statuer og andre kunstværker, der kunne pynte op i slotte og palæer. Som videnskab i vor tids forstand fik arkæologien sit startskud i 1798. Jeg siger med vilje, at den fik et startskud, for det begyndte for alvor, da general Napoleon Bonaparte – en tidligere artilleriofficer – førte en fransk hær til Ægypten. Han medbragte da en hel flok videnskabsmænd, for skønt man kendte noget til Ægyptens fortid – både Bibelen og de græske historikere fortæller derom – var man dog klar over, at man kunne finde ud af meget mere på stedet. Det er altid vanskeligt at gennemføre arkæologiske undersøgelser tilfredsstillende, for der indtræffer i reglen nogle irriterende uheld undervejs. Her i landet plejer det at blive regnvejr. I Ægypten blev arkæologerne indviklet i slaget ved pyramiderne. Da Napoleon ordnede hæren inden slaget, var

han dog så hensynsfuld at give bl. a. denne ordre: »Stil æslerne og videnskabsmændene i midten.« Dér var de nemlig i nogenlunde sikkerhed, og han fik alligevel først brug for dem bagefter.

Til hæren sagde Napoleon: »Soldater, fyrre århundreder skuer ned på jeres kamp i dag fra toppen af disse pyramider.« Han troede vistnok, at det var en grov overdrivelse, da han sagde »fyrre århundreder« – altså firetusinde år; men Napoleon var nu aldrig bange for at smøre tykt på. Firetusinde år – det lød imponerende. Sandheden er, at Napoleon for en gangs skyld ikke overdrev. Femtusinde år var det rigtige tal. Det skulle de franske videnskabsmænd og andre, der kom efter dem, finde ud af.

Mindre end ti år efter, at Napoleon havde sat fart i den arkæologiske udforskning af Ægypten, begyndte vi også herhjemme med vor egen fortid. Dansk videnskab var dengang meget ofte på højde med udlandets og undertiden et lille halvt hestehoved foran. Jeg skal dog ikke her komme ind på, hvad der især er udrettet her i landet. For det første kan enhver gå hen og finde bøger om det, og for det andet – og det er vigtigere – ville det hele have været meget lidt værd, hvis der ikke samtidig var blevet udrettet lige så meget andre steder.

Gennem hele 1800-tallet og hele den del af 1900-tallet, vi hidtil har gennemlevet, voksede videnskabsmændenes indsigt på alle leder og kanter. Astronomernes teleskoper bliver større og større; man indbygger fotografiapparater i dem, og de udtværede tågeklatter på himmelen opløses i deres bestanddele og viser sig at være stjerner og atter stjerner. Andromeda-tågen er med sin afstand på mere end halvanden million lysår dog vor mælkevejs nærmeste nabo, og der ligger bunker af stjerne-tåger længere ude. Man stabler den ene million lysår oven på den anden.

Og medens dette skete og sker, stablede arkæologerne årtusind på årtusind, og i løbet af det sidste halvandet hundrede år, er menneskeslægten bogstavelig talt blevet ca. 495.000 år ældre.

Når arkæologen i dag går nede i sin udgravning, får han uvægerligt besøg af mange interesserede, der står og kigger ned i hullet. Det første spørgsmål lyder altid: »Finder De noget?« og det andet spørgsmål: »Hvor gammelt er det så?« Hertil svarer arkæologen – måske lidt undvigende – »Åh, en syvtusind-syvtusinde og femhundre år.« Tilskuerne undlader sjældent at

blive forbavset og siger: »Tænk, er det så gammelt; det var dog interessant,« og så er det arkæologens tur til at blive forbavset. Sådan tænker han nemlig aldrig selv, for næsten alt det døde materiale omkring os – alle de småsten, vi tankeløst sparker til side, og det grus, der knaser under vore fødder, det er jo meget ældre, så alderen er bestemt ikke den fornemste egenskab ved de flintflækker og lerkarskår, vi graver op. Når det første spørgsmål: »Hvor gammelt er det?« er besvaret, kommer en lang række andre og vigtigere spørgsmål: hvad fortæller disse ting om de mennesker, der lavede dem? Har man andre steder fundet noget tilsvarende fra ældre eller nyere tid? Og hvordan passer dette her ind i vore forestillinger om mennesker i det hele taget?

Jeg brugte før den sammenligning, at historien for 150 år siden lignede en række veje og stier, der fortabte sig ind i et vildnis. Et eller andet sted derinde begyndte Europas historie, Kinas historie og Indiens historie, og den tynde ledetråd, man havde, var nogle sagnagtige kongerækker. I dag er det vildnis ryddet – ikke fuldstændigt. Det bliver det måske aldrig; men der er lysninger, som tillader os at se umådeligt meget mere, end man kunne for 150 år siden.

Vi ved i dag, at historien ikke begyndte med kongerækker, for konger – eller kejsere eller præsidenter – har man kun i samfund og statsdannelse, der er så store og indviklede, at de omfatter mere end en enkelt familie eller en enkelt stamme. Vi ved i dag, at menneskets historie på Jorden har varet i 500.000 år, og det mest mærkelige er, at jo mere, vi får at vide, jo flere enkeltheder, vi føjer til, jo enklere og klarere og tydeligere bliver det, vi ser.

Når vi kaster et blik ud over verden i dag, kan den måske virke broget nok. Nogle beklager sig dog over, at det hele er ved at blive for ensartet. Vore arkitekter bygger huse ved Roskildevej, der ligner huse i New York, og hvis man tager til Hongkong eller Yokohama, kan man genfinde den samme slags huse der. Så var det rigtignok anderledes for et eller to slægtled siden, da kineserne var rigtige kinesere, der gik med hårpisk, medens negrene var rigtige negre, der malede sig på kroppen og ikke gik i T-shirts og lange bukser. Men arkæologerne har kunnet overbevise os om, at hele denne mangfoldighed – skønt den er ellers virkelig nok – dog er variationer over et grundlag af forbavsende ensartet beskaffenhed.

I de første 490.000 år af vor historie, skete der – for os at

se – ikke noget videre. Hvad enten man graver i Åmosen ved Holbæk, ved Indusfloden i Indien eller ved Ho-ang-ho i Kina, finder man spor af mennesker, der forstod at bruge ilden, forstod at lave sig redskaber af sten, træ og ler, og som var i stand til at udvikle kunstneriske anlæg. Men de formåede ikke på afgørende vis at gribe ind over for naturen omkring dem. De levede af jagt og var helt afhængige af, at der tilfældigvis var jagtbytte nok. Hvis der ikke var det, døde de uvægerligt af sult, som det er sket blandt eskimoerne endnu for nogle få slægtled siden.

Men for o. 8000 år siden indtraf der en ændring i disse forhold. Menneskene begyndte at dyrke jorden. Af alle de omvæltninger, der nogen sinde er sket i menneskets historie, er denne den mest epokegørende. Fra at være et væsen, der bare levede af, hvad verden frivilligt gav dem at leve af, gik menneskene over i en helt ny rolle. Man begyndte for alvor at *tvinge* jorden til at give sine rigdomme fra sig. Man ventede ikke længere på, at dyrene skulle komme forbi og lade sig jage. Man opdrættede selv det kvæg, man ville slagte. Man såede bevidst den afgrøde, man ville høste og spise til næste år. Man begyndte at grave kanaler for at skaffe vand der, hvor vandet ikke kom af sig selv. Man gravede miner i jorden og bragte metal op til overfladen for at lave en helt ny slags redskaber. En dag lærte man også kunsten at bygge maskiner af metallerne og hælde krudt og kul og vand og olie og beriget uran på maskinerne, så de udslyngede kanonkugler og kørte rundt og lavede mere arbejde end alle verdens mennesker og alle verdens heste nogen sinde havde kunnet lave tilsammen.

Denne udvikling begyndte – så vidt vi nu ved – i Det mellemste Østen, bl. a. for o. 8500 år siden, og hvis man stadig synes, at det er lang tid, så må man huske, at det kun er en tresindstyvededel af den tid, der har levet mennesker på jorden.

Af hele denne historie kendte man for 150 år siden kun bittesmå brøkkele, fordi man alene havde de gamle beretninger at holde sig til, og de er – naturligvis – ikke ældre end det ældste skriftsprog, og det ældste skriftsprog er bare 5000 år gammelt.

Da man nedsatte kommissionen for oldsagers opbevaring i 1807, havde man især det specielt danske eller i hvert fald det *nordiske* i tankerne. Det var Danmarks og Nordens historie, man var interesseret i, og endnu i dag er det sådan, at når

man skal skaffe penge til arkæologiske udgravninger eller andre undersøgelser, gør man klogt i at understrege det nationale i foretagendet. Så går det erfaringsvis lettere. Men det gode ved dansk arkæologi var i virkeligheden fra første færd, at den var international.

Når man nævner Nationalmuseets første direktør Christian Jürgensen Thomsen, plejer man – bogstavelig talt i samme åndedræt – at sige, at det var ham, der opdagede, at forhistorien faldt i tre hovedperioder, nemlig stenalder, bronzealder og jernalder, og at det var genialt fundet på af ham. Det var det også. Men man glemmer at nævne en anden fortjeneste, der var absolut lige så genial, og det var, at Thomsen oprettede verdens første etnografiske museum som en del af Nationalmuseet. Mange var dengang foragede. Man betragtede grønlandske kajaker og japanske rustninger og den slags som noget, der hørte hjemme på en markedsplads sammen med kalve med to hoveder og andre folkelige forlystelser. Der var endog nogle, der mente, at samlingen gav de besøgende »usunde tanker«.

Thomsen indså imidlertid, at netop den etnografiske samling fortalte noget væsentligt både om verden uden om os og om os selv. Hvordan nu det?

Lad os gå tilbage til arkæologien. I dag ved vi, at den stenalder, vi havde i Danmark, også eksisterede i Kina og Indien og Sydamerika. Da vore forfædre sad og tildannede pile, hvormed de kunne nedlægge de vilde dyr, gjorde kineserne det samme. Og da vore forfædre for første gang tog en nystøbt bronzeøkse i hånden og vendte og drejede den og beundrede den og sagde, at det var dog fantastisk, at den slags ting lod sig gøre, netop på den tid – o. år 1500 f. Kr. – stod de kinesiske bronzesmede med *deres* første redskaber og viste dem frem for *deres* måbende landsmænd. Kineserne har ganske vist opfundet meget; bronzestøbningen har de imidlertid ikke opfundet, og det var bestemt heller ikke danskerne, der gjorde det. De havde alle lært kunsten udefra – danskerne fra syd og kineserne fra vest.

Det er slet ikke nødvendigt at forestille sig, at Noah var den første kejser af Kina. Selv om vi fuldstændigt opgiver at tro på Noah, og selv om vi opgiver at tro på den kinesiske sagnkejser Fohi, kan vi altså dog finde noget, som forbinder Europa og Kina, og som fortæller os, at vi har meget væsentligt fælles.

Jeg vil selvfølgelig ikke påstå, at nyhederne dengang brede sig med samme hast som i vore dage. Nu om stunder er vi vant til at få nye opfindelser ind ad døren bogstavelig talt i samme sekund, de er slået an i USA. Det varede dog adskillige år, før juke-boxen kom til Danmark, og så vidt jeg kan se, er hamburgeren og den stegte industrikylling først nu ved at blive hverdagskost her i landet, skønt amerikanerne har kendt dem i hvert fald i en menneskealder.

Da man o. 6500 f. Kr. havde opfundet landbruget i Mellemøsten, varede det faktisk mere end 3000 år, før det slog igennem i Danmark. Her i landet plejer vi at sige, at dette var begyndelsen til den yngre stenalder.

Men hvis man synes, at det var dog en voldsom forsinkelse, er det værd at minde om, at der stadig findes folk ude omkring i verden, der endnu ikke kender til landbruget, fordi landbruget i dets hidtil brugte former ikke har kunnet tilpasse forholdene på stedet. I Afrika eksisterer der buskmænd, der lever, som vore forfædre gjorde det for mere end fem tusinde år siden, og indtil de senere år har eskimoerne ernæret sig alene af jagt og fiskeri.

Det var af den grund, at Christian Jürgensen Thomsen ville have en etnografisk samling i samme hus som de danske samlinger. Det var ikke fordi sagerne var snurrige og mærkværdige, men fordi de skildrede spillevende kulturformer af samme art som dem, vore egne arkæologer så at sige fandt skelettet af, når bopladser og andre oldtidsbebyggelser kom for dagens lys.

Lad os prøve at holde fast ved dette: for 8500 år siden begyndte der i Mellemøsten en omvæltning i menneskets måde at leve på, og denne omvæltning fortsætter den dag i dag. Den har tilmed endnu ikke fundet vej til alle mennesker på jorden. Vi kan sætte os op i en flyvemaskine i Kastrup og flyve Jorden rundt og være hjemme et par døgn senere, og alligevel kunne vi undervejs have truffet mennesker, der lever, som vore forfædre levede i Ertebølleiden. *Både Mulleruptid og Ertebølleid er her endnu – få flyvetimer fra Kastrup.*

Den yngre stenalder er her selvfølgelig også. En af mine kolleger på Nationalmuseet – dr. Niels Fock – var for nogle år siden på rejse i Sydamerika og besøgte her en del indianerlandsbyer. Indbyggerne ernærer sig af landbrug, og det vil altså sige, at de – i modsætning til f. eks. buskmændene – er kommet med i den udvikling, som førte bort fra den tilfældige

leveform, der kaldes jagt. En ung høvding spurgte interesseret ud om forholdene i Danmark, og min kollega forklarede så meget, han kunne. Han fortalte blandt andet om byer, der var tusinde gange større end landsbyen, og hvor hytterne var bygget oven på hinanden i mange etager, så der kunne bo mange mennesker på lidt plads. Derefter spurgte høvdingen: »Hvor har du så dine marker?« Her gav min kollega op. Han følte sig helt ude af stand til at forklare denne begavede og videbegærlige mand, at der eksisterer samfund, hvor kun en lille del af befolkningen beskæftiger sig med landbrug, medens langt den største del beskæftiger sig med alt muligt andet.

Hvis vi nu havde haft en mulighed for at trække Ramses den 2. ind i samtalen også, så ville vi have oplevet, at det, der var et mysterium for den unge indianerhøvding, var en ren selvfølgelighed for kong Ramses. *Hans* hovedstad – Theben – lignede København mere, end den lignede landsbyen i Sydamerika, og der levede i Theben adskillige mennesker, som hele deres liv ikke udrettede andet end at læse og skrive og drive studier, og som ikke behøvede at arbejde ved landbruget. Spørgsmålet er *ikke*: Hvem er *absolut* samtidig med os – kong Ramses eller indianerhøvdingen? for så er svaret – efter kalenderen og armbåndsuret – at vi er samtidige med indianerhøvdingen. Men spørgsmålet er snarere: Hvem af dem er vi *mest* samtidige med? Og så er svaret: Ramses den 2.

Der tales og skrives meget om betydningen af – og værdien af – at vi alle holdes grundigt underrettet om samtidens problemer. Historieundervisningens opgaver bliver især at levere baggrundsstof til de dagsaktuelle begivenheder, og da folk nu engang tænker i ganske bestemte baner, så siger man – uden at spekulere nærmere over det – at samtiden begyndte i maj måned 1945, da den anden verdenskrig sluttede med Tysklands sammenbrud, et delvis pulveriseret Europa og fremkomsten af de to nye superstormagter: Sovjetunionen og USA. Det er den form for samtidighed, man kan aflæse på kalendere og armbåndsure, og den er sikkert udmærket til hverdagsbrug – hvis man skal nå et tog eller huske et vigtigt møde eller en fødselsdag i familien. Men hvis nogen tror, at problemerne bliver mere enkle og overskuelige af, at man sløjfer tiden før 1945 og holder sig til det, der skete i går og i forgårs, som om det var det vigtigste, så er man på vildspor. Problemerne bliver bestemt ikke lettere at overskue ved at man hakker dem ud i småstykker. Og hvis man tror, at man

lærer tingene bedre at kende ved at holde sig til det, man har lige foran øjnene, så er man også på vildspor. Man lærer ikke noget ordentligt at kende på den måde. Man opnår i det allerhøjeste at blive nærsynet.

Blandt de problemer, som man finder det nødvendigt at gøre noget ved, inden de gør noget ved os – og det kan kun blive på en ubehagelig måde, er alt det, der vedrører de såkaldte underudviklede lande. Der skrives tykke bøger og mange, mange avisartikler om det. Der skrives meget mere, end noget menneske kan nå at læse; der siges meget mere, end nogen kan nå at høre, og alligevel forlanger man, at vi alle skal sætte os ind i disse problemer og tage stilling til dem, foruden at meget andet næsten lige så vigtigt lægger beslag på vores opmærksomhed og tid. Det er umenneskeligt, umuligt, uholdeligt og meget andet med u-. Man kan jo ikke være både her og der og strålemester tillige.

U-landsproblemerne *er* vigtige; men de bliver i hvert fald ikke nemmere at overskue og forklare, hvis man spærres dem inde i den lille bås, der normalt hedder »vor tid«, og som i snævrere og almindelig forstand varer fra morgenavisen udkom i nat kl. 1 på Rådhuspladsen, og indtil TV-avisen er på skærmen kl. 20 i aften, for til den tid får vi et nyt læs problemer at tage stilling til, hvis vi orker mere. Nogle vil foretrække at se Danny Kaye-show eller hvad som helst fra Sverige, og det forstår man inderlig godt, for når samtiden skæres ud i dage og timer, og når man ustandselig skal sidde og dreje på millimeterskruerne for at nå at indstille sig på det hele, så bliver man enten gal eller fløjtende ligeglad.

U-landsproblemer, hvad er det? Det er et resultat af den større eller mindre fart, hvormed folkeslag og samfund har fået del i den udvikling, der begyndte for 8000 år siden. Før den tid eksisterede der næppe U-landsproblemer. Så længe alle på Jorden levede af jagt og døde af sult, var der ingen *underudviklede* folk, for alle var lige lidt udviklede. Der var overhovedet ingen udvikling endnu. Forskelle opstod først, da nogle folk gik over til landbrug og derved forbedrede deres levestandard, medens andre af en eller anden grund holdt fast ved deres arvede kultur.

Hvis nogen for – skal vi sige 7000 år siden – havde inviteret en landbrugsdelegation fra Mellemøsten til Danmark for at se på forholdene, ville de have mødt et U-land. Med forfærdelse ville de velnærede folk fra Mellemøsten have be-

tragtet de huløjede, danskere, der sad og krøb sammen bag elendige vindskærme, og de ville have sagt, at der burde gøres noget ved forholdene, men at det sikkert var meget svært. For det første var klimaet i Danmark af en sådan art, at man næppe kunne få ordentlige afgrøder til at vokse her, og for det andet var danskerne næppe egnede til at tage imod en højere kultur. De levede uordentligt, spiste og sov med uregelmæssige mellemrum, forstod sig ikke på at udføre et fast arbejde dag ud og dag ind, og var fuldstændig ligeglade med morgendagen. De fik flere børn, end der kunne skaffes føde til, og det var de åbenbart også ligeglade med. Man kunne lige så godt først som sidst opgive tanken om at få disse mennesker til at blive gode landmænd, og for resten var de sikkert også meget lykkelige ved at leve, som de levede.

I tiden op til ca. 6500 f. Kr. var der ingen U-lande. Siden har vi haft dem hele tiden.

Almindeligvis lader man verdenshistorien handle om det, der er sket af nyt. Nye tanker, nye ideer, nye felttog, nye erobringer – i ét hæsblesende jag vælter nyhederne over hinanden verdenshistorien igennem, som om det var en avis, og man får ganske uvilkårligt den opfattelse, at alt det nye, der er sket, til hver en tid *er* hele verdenshistorien. Det er forkert.

Man fastslår, at brødrene Wright opfandt flyvemaskinen i 1903, og siden har vi altså fløjet. Sig hellere: nogle af os har fløjet. I USA flyver man blomster fra Californien til blomsterhandlerne i New York; men i Napoli kører de italienske bønder stadig deres varer til torvet på en tohjulet æselkærre, som de gjorde det i middelalderen – ja såmænd i den romerske kejsertid.

Albert Einstein fremsatte i 1915 den almindelige relativitetsteori, hvormed han ændrede vor opfattelse af verden. Sig hellere, at han ændrede *nogles* opfattelse af verden, for det er meget tvivlsomt, om relativitetsteorien endnu har vundet nogen større udbredelse – f. eks. blandt torvebønderne i Napoli.

Selvfølgerlig hører flyvemaskinen og Einsteins relativitetsteori vor tid til; men hvis man tror, at sådan *er* vor tid, så er det galt. *For til vor tid hører også de italienske bønders middelalderlige æselkærre og stenalderfolkene i Sydamerika og Mullerupkulturen i Afrika.*

Alt dette er som sagt resultater af en udvikling, der er 8000 år gammel, og når man sammenligner den med det eneste

sammenligningsgrundlag, vi har – nemlig tiden før den, så er denne periode på 8000 år slet ikke forbavsende ved sin længde, men ved at være så kort. Da de første 492.000 år af menneskets historie var gået, var man ikke nået meget længere, end da man begyndte. Man gik stadig på jagt. Den ene dag efter den anden gik man på jagt. Hvis nogen dengang skulle have skrevet menneskets historie, kunne han have fortalt det vigtigste ved kort og godt at sige: »Vi har drevet jagt i 492.000 år.« Alt andet – alt det, der fylder op i verdenshistorien – er nået på en brøkdelen, en tresindstyvendel af denne tid.

Så når I – mine tilhørere – går på Nationalmuseet næste gang og starter forfra på Danmarks oldtid, begynd i det første rum, hvor der står et urokkeskelet midt på gulvet, og gå så ind i det andet rum, hvor der står en dyng af muslingeskaller midt på gulvet, og gå endelig ind i det tredje og fjerde rum og tænk – når I ser skubkværnen, hvormed kvinderne malede korn – »Her begynder vor tid«, for det er nemlig rigtigt. Her begynder – for Danmarks vedkommende – den udvikling, vi ikke har set enden på endnu. Her begynder den forskydning i levevilkårene, der efterhånden skulle give verden det ansigt, den har i dag. Resten af historien – eller i hvert fald en meget væsentlig del af den – kan I finde i resten af huset, ikke mindst etnografisk samling.

Jeg spurgte før: var det arbejde, som kommissionen til oldsagers opbevaring påbegyndte i 1807 nogen nytte til? Det er altid svært at skulle svare enten ja eller nej. Man opfyldte sit første formål, nemlig at skabe overblik over Danmarks forhistorie, men for mig at se var det formål ikke særlig stort. Vigtigere var den forståelse af sammenhæng mellem kulturerne i tid og rum, som disse mænd – mere eller mindre bevidst – også var med til at skabe. Jorden er lille og historien kort – vor samtid er længere og dog mindre indviklet at forstå, end man troede.

Og hvis nogen stadig synes, at dette ikke var nogen nytte til, så lad det være en trøst, at når det lys, der i dette øjeblik – den 4. marts 1966 – udgår fra stjernerne i Andromedatågen om mere end halvanden million år rammer Jorden, så vil der næppe eksistere noget Nationalmuseum længere, for hvis der lever mennesker til den tid, vil de sikkert have andre problemer end U-lande og Mullerup-kulturer, og hvad der nu ellers hører vor tid til.

Afgangsprøverne 1965

Studentereksamen:

Den nysproglige linie:

Afdeling A:

Inge Arendal Ahrensbach, Jarl Binau, Winnie Borreby, Birthe Juel Christensen, Jette Hansen, Vibeke Mader Hansen, Ulla Haurbach, Lone Henriksen, Inge Jensen, Lone Skram Jensen, Lis Inge Kvistbo, Else Larsen, Lise Pedersen Lindencrone, Hanne Nielsen, Ingelise Nielsen, Allan Reinhard Pedersen, Kirsten Scheel Persson, Birger Pettersson, Kjeld Robert Reseke, Anne Marie Richardy, Winni Tostenæs.

Afdeling B:

Astrid Vestergård Andersen, Doris Andersen, Jane Wessely Bertelsen, Jørgen Danelund, Birgit Hansen, Annelise Hveg-
holm, Lena Haar, Winnie Jensen, Allan Jørgensen, Lone Niel-
sen, Margrethe Nielsen, Susanne Meedom Nielsen, Bjørn Peder-
sen, Flemming Pedersen, Lis Rønn Petersen, Lene Rasmussen,
Lone Spohr, Gunver Kathrina Stisen, Lise Thorup.

Den matematisk-naturvidenskabelige linie:

Afdeling A:

Karin Andersen, Jørgen Willy Anthonsen, Svend Bender-Pe-
dersen, Mogens Sigtrigurd Dahl, Bjørn Feldt, Carsten Frede-
riksen, Erik Rosenlund Hansen, Kjeld Heising, Mariane Dams-
gaard Jensen, Henning Bech Johansen, Leif Christian Keldsen,
Torben Klug, Anne-Lotte Krüger, Lene Lauritzen, Søren Hald-
ager Nielsen, Else Nordahl Petersen, Jesper Aadal Rasmus-
sen, Kenneth Trappaud Rønne, Leif Sonntag, Inger Agnethe
Spanner, Lissi Rose Stehr, Henrik Webér.

Afdeling B:

Henrik Adrian, Leif Alanin, Gunnar Biering, Louis Fallov,
Kaj Gadegaard, Mogens Bjørn Gregersen, Eggert Hellmers,
Niels Herlufsen, Uffe Jacobsen, Jens Peder Folmer Jensen,

Tommy Johansen, Aage Friis Jørgensen, Torben Larsen, Ole Houlund Manscher, Carsten Otto Meyer, Tinne Mogensen, Kaare Nielsen, Hans Aage Sejr Olsen, Max Pilegaard, Ann Margrethe Pommer, Ditte Inge Poulsen, Lise Reedtz Sparrevohn, Anne-Katrine Sørensen.

Afdeling C:

Niels Christian Amorsen, Kresten Bloch, Hans Christian Børsting, Kirsten Fischer, Bjørn Peter Hageskov, Carla Annie Hauxner, Birgitte Wendelboe Holm, Lennart Holmgren, Eiler Jeppesen, Martin Jeppesen, Oscar Ekstrøm Knudsen, Estrid Lind, Steffen Lytnov, Bente Sloth Madsen, Jan Steen Mikkelsen, Ebbe Møller, Helle Møller Nielsen, Inger Nielsen, Kurt Anker Nielsen, Harley Arne Pedersen, Stig Børge Rasmussen, Hanne Katrine Refn, Steen Kleis Sørensen.

Afdeling D:

Tage Verner Andersen, Jørgen Balle, Bruno Bengtsson, Steen Bjerggaard, Nils Christian Hedegaard Christensen, Leif Albert Enevoldsen, Ole Hagbo, Axel Peter Nyholm Hansen, Kurt Henriks, Mogens Robert Jensen, Peter Raage Jensen, Ole Johansen, Martin Kristensen, Povl Lyngø, Bjørn Nielsen, Preben Olesen, Jørgen Hartvig Olsen, Willy Thrysoe Olsen, Claus Rohrberg, Tonny Stephensen, Ole Sten Sørensen.

Realeksamen:

Iben Bechmann Andersen, Ole Normann Andersen, Henrik Peter Danielsen, Jette Kock Hansen, Lilian Busch Hansen, Thorlakur Helgi Helgason, Elsa Hemmingsen, Conny Henriksen, Dorit Hensvold, Ingeborg Holm, Laila Møller Jensen, Søren Kobberrød, Svend Erik Laursen, Bente-Grete Nielsen, Jette Ruby, Stig Albert Schimmel, Carsten Thomsen.

Skolenævnet

Det i henhold til den gældende lovgivning valgte skolenævn består af følgende medlemmer: afdelingsbestyrer *E. J. Møller* (formand), fru *Hedwig Heising*, bogtrykker *E. Kandrup*, forretningsfører *Poul E. Sørensen* og fru *Inger Wingsøe*. Skolen er repræsenteret ved rektor, lektor *P. Poulsen* og inspektor, lektor *Didriksen*.

Den 9. september var skolens nyoptagne elever sammen med deres forældre indbudt til et møde i skolens aula, hvor rektor gav forskellige praktiske oplysninger og fortalte om skolen og dens historie. Skolefilmen fremvistes, og forældrene havde lejlighed til at se skolens lokaler. Næsten alle nyoptagne elever med forældre deltog i sammenkomsten.

Den årlige forældreuge afholdtes i tiden fra 1. til 6. novbr.

Møde for forældre til eleverne i gymnasiet og 1. realklasse fandt sted den 10. januar. Der indledtes i skolens aula, hvor rektor gav nogle oplysninger om skolens forhold. Derefter benyttede forældrene sig i rigt mål af lejligheden til at tale med skolens lærere.

Efter mødet var der fælles kaffebord.

Den 27. januar afholdtes et orienterende møde, hvortil var indbudt ikke blot forældre til skolens egne elever i 2. realklasse, men også forældre til elever, der fra andre skoler søger optagelse i I. gymnasieklasse, ligesom disse skolers ledere og lærere var indbudt. Endvidere havde alle interesserede elever i 2. og 3. realklasser ved samtlige storkøbenhavnske skoler adgang. Ved mødet redegjorde rektor for bestemmelserne vedrørende elevers oprykning i I. gymnasieklasse og for de synspunkter, der må anlægges, når det gælder valget mellem I g og 3. realklasse. Herefter havde forældrene til skolens egne elever lejlighed til at tale med lærerne. Mødet havde stor tilslutning.

Skolenævnet har holdt møder på skolen og i skolens weekend-hytte samt deltaget i skolefester m. m.

Eleverne

Skolens samlede elevantal pr. 1. maj 1966 er 450 (254 drenge og 196 piger), fordelt således på de enkelte klasser:

De elever i de matematiske afdelinger, efter hvis navn der er anført nf, går i naturfaglig gren, medens de øvrige går i matematisk-fysisk gren.

IIInsa:

1. Bruhn-Petersen, Gerd
2. Christiansen, Merete
3. Colding, Karen
4. Eisgart, Finn
5. Eriksen, Karen Vibeke
6. Erikstrup, Helle Majken
7. Garset, Jette Glenni
8. Graversen, Søren
9. Hyllested Hans Ulrik
10. Jørgensen, Kirsten
11. Kristensen, Bodil
12. Liebe, Eva
13. Lybecker, Anne
14. Madsen, Helen Lait
15. Madsen Marianne Skat
16. Møllerup, Jan Christian
17. Olsen, Margit
18. Olsson, Janne
19. Pauner, Mona Ankjer
20. Rasmussen, Hanne Marie
21. Rønbøg, Ib *Karsten*
22. Schultz, Henning
23. Voigt, Per Flemming

IIInsb:

1. Andersen, Kirsten Randolph
2. Bentsen, Lis
3. Birch, Anne Kate
4. Broholm, John
5. Christensen, Christian Buchardt Sonne
6. Eriksen, Annadorte
7. Fuglede, Benny
8. Hansen, Jens
9. Hansen, Marianne
10. Kock, Helle
11. Kühlmann, Lizeta
12. Malle, Kirsten
13. Meinertz, Annedorte

14. Nielsen, Lis Lyngø
15. Olsen, Palle
16. Petersen, Hanne Tabbert
17. Petersen, Lissi
18. Rafn, Joan
19. Ree, Ulla
20. Tjørnemark, Bent
21. Toftager, Kirsten Erna
22. Vognsgaard, Annette

IIIma:

1. Andersen, Henning Høby
2. Andersen, Inger Birgitte nfa
3. Andersen, Lars
4. Andreasen, Niels Tuk
5. Bloch, Poul Henrik
6. Boysen, Karin Bredal nfa
7. Christensen, Finn
8. Christensen, Jon
9. Christiansen, Erik Crone
10. Christiansen, Marian
11. Christiansen, Poul
12. Jensen, Jørgen
13. Larsen, Bent Juhl
14. Larsen, Rolf Helge
15. Nielsen, Claus Meidell
16. Nielsen, Linda Spuhr
17. Norlin, John
18. Petersen Hans Chr. Dibbern
19. Ramsbøl, Jens
20. Sivertsen, Bjarne
21. Sørensen, Kirsten Merete nfa
22. Thomsen, Mogens

IIImb:

1. Andersen, Kjeld Palle
2. Caspersen, Finn nfa
3. Dissing, Steen
4. Gyldaa, Vivi Charlotte nfa

5. Hanfgarn, Søren		8. Kristoffersen, Claus	
6. Hansen, Leif Thurecht	nfa	9. Larsen, Jørgen Ingemann	
7. Harbo, Steen Christensen		10. Linow, Carsten	nfa
8. Hauschilt, Per		11. Lund, Hans Henning	
9. Jensen, Keld Gert		Hansen	nfa
10. Jespersen, Else Margrethe		12. Olsen, John Welzin	
11. Kaus, Peter Nørbæk	nfa	13. Olsen, Torben Vormslev	
12. Larsen, Bjarne Hans		14. Olsen, Øjvind Bjørn	
13. Larsen, Ole Egon		15. Olsson, Torben	nfa
14. Müller, Karin Rose		16. Pedersen, Stig Ulrich	
15. Nachmann, Gösta	nfa	17. Rasmussen, Peter Boyen	nfa
16. Nexø, Bjørn Andersen	nfa	18. Schmidt, Poul Otto	
17. Nielsen, Hans Chr. Bjerg		19. Sørensen, Steen Møller	
18. Nielsen, Jytte Bieber	nfa	20. Vedel, Mogens	
19. Nielsen, Steen			
20. Olsen, Palle Grønlund			
21. Sørensen, Jan Harding			

Illmc:

1. Andersen, Per Flemming	
2. Berthelsen, Klaus Kock	nfb
3. Bigum, Alex Stahl	nfb
4. Breval, Gerda	nfb
5. Breval, Jesper	
6. Christensen, Ulla	
Winther	nfb
7. Falgren, Merete	nfb
8. Green, Bo Erik	nfb
9. Grønlund-Pedersen,	
Ole Anton	nfb
10. Hansen, John	nfb
11. Hildebrandt, Milleva	nfb
12. Jeppesen, Linda Kellam	nfb
13. Kjellander, Lars	
14. Larsen, Søren	nfb
15. Lorentzen, Hanne Borre	nfb
16. Nielsen, Bjarne Ljungdahl	
17. Pedersen, Birgit	nfb
18. Petersen, Benny	
19. Petersen, Erik Axel	
20. Ruby, Bente	nfb
21. Schiøth, Kirsten	nfb
22. Thuesen, Hanne Holt	nfb
23. Zøllner, Marianne	nfb

Illmd:

1. Andersen, Finn Bjerre	nfa
2. Brølund, Jan	
3. Christensen, Jan Langvad	
4. Christensen, Svend William	
5. Freitag, Ole Gunnar	
6. Hinrichsen, Arne Andr.	nfa
7. Jensen, Jørgen Gorm	

InsA:

1. Bomholt, Merete	
2. Dantved, Nellie	
3. Hansen, Svend Boisen	
4. Heberling, Susan Elaine	
5. Höfft, Ole Granau	
6. Hørning, Anita Vibeke	
7. Jensen, Lis Mimi Rostgaard	
8. Jonstorp, Erik	
9. Jørgensen, Fl. Westergaard	
10. Kisling-Møller, Jette	
11. Madsen, Aase Irene	
12. Mejer-Jensen, Lisbeth	
13. Nielsen, Marianne Hassing	
14. Nielsen, Palle Thordal	
15. Nielsen, Søren Lykke	
Abildtrup	
16. Olesen, Birthe Anne-Grethe	
17. Olsen, Marianne Anhøj	
18. Pedersen, Anne Simmelkjær	
19. Rasmussen, Jens Olin	
20. Robdrup, Per	
21. Rønbøg, Margit Susanne	
22. Thim, Peter	
23. Ulk, Jan Littau	
24. Vestermann, Kirsten	

InsB:

1. Andersen, Karin Hald	
2. Andersen, Marianne Harbo	
3. Badsted, Ingelise	
4. Bak-Pedersen, Niels	
5. Bender, Sanne	
6. Bennike, Margrethe	
7. Christensen, John Lorentz	
8. Christensen, Peter Haugaard	
9. Johansen, Helene Marguerita	
10. Jørgensen, Poul-Erik	

11. Møller, Jytte
12. Møller, Lene
13. Nelmark, Lise
14. Nielsen, Gert Torben
15. Nielsen, Lene
16. Nielsen, Suzanne Wøldike
17. Olesen, Per
18. Pedersen, Jan Folmer
19. Petersen, Bente Boeck
20. Sessingø, Hanne
21. Stevnsborg, Henrik
22. Sørensen, Ole Georg
23. Åmand, Anne Ulrich

Ilma:

1. Amorsen, Sven Ole nf
2. Borch, Leo Søgaard
3. Carlsen, Eva nf
4. Darborg, Kenneth
5. Ebstrup, Bjarne Claus nf
6. Elming, Gunnar
7. Frederiksen, Ebbe Windeballe
8. Glyrup, Ebbe Stig
9. Hansen, Jens Lyders
10. Heinstrup, Lise Birgit
11. Holck, Niels nf
12. Jensen, Gurli
13. Jensen, Ulla Merete
14. Kuhlman, Peter Christian
15. Matthiessen, Henrik
16. Nielsen, Gitte Kastrup
17. Nielsen, Lars Lyng nf
18. Petersen, Vibeke Sparre
19. Rasmussen, Niels Aadal
20. Reitzel, Lisbeth nf
21. Sørensen, Mary *Anita*
22. Wendel, Elisabeth

IImb:

1. Berthelsen, Ib Gymoese
2. Bock, Søren
3. Ekstrøm, Mogens
4. Frandsen, Ole Aksel
5. Coldin, Pelle Ilja
6. Griebel, Verner
7. Havn, Erling Carl nf
8. Helge, Anne nf
9. Jensen, Mogens
10. Korzen, Nina
11. Larsen, Henrik Christian
12. Mikkelsen, Henning
Rudkjær nf
13. Møller, Marianne

14. Nielsen, Søren Thue
15. Nilsson, Torben nf
16. Olsen, Jørgen Ole
17. Pedersen, Vibeke Raun
18. Pedersen, Yvonne Levy
19. Petersen, Morten Richard
20. Poulsen, Søren
21. Sandberg, Inger nf
22. Svennevig, Marie-Louise nf
23. Sørensen, Anne Hoffmann
24. Varming, Ulla Birgitte nf

Ilmc:

1. Brøsch, Peter Teilmann
2. Christensen, Birger Lykke
3. Heinsby, Michael
4. Jensen, Leif Glud
5. Jepsen, Steen *Arne*
6. Jepsen, Flemming Berg
7. Knudsen, Henning
Schousbøll
8. Kristensen, Poul Kjær nf
9. Kristoffersen, Erik Bagge
10. Larsen, Kurt *Lennert*
11. Larsen, Leif Bjerre
12. Lundin, Preben Sommer
13. Madsen, Klavs Anders
14. Møller, Bo Svend
Hauptmann
15. Nielsen, Gert Emil
16. Nielsen, Palle Bo
17. Nivaro, Flemming Allan
18. Olsen, Preben Lerche
19. Pedersen, John
20. Reppien, Dennis
21. Stevns, Kaare
22. Sørensen, Mogens Kofod nf
23. Wagner, Kurt Frederik
24. Waldorf-Hansen, Bjarne

IIsa:

1. Andersen, Carl-Erik
2. Andersen, Kirsten Nygaard
3. Andreasen, Anne *Glit*
4. Bang-Jensen, Preben Ole
5. Brandstrup, Kirsten Johanne
6. Emborg, Gert
7. Fischer, Henrik
8. Friis, Janne Lise
9. Gamborg, Lise
10. Granvig, Marianne
11. Hansen, Anne Lovmand
12. Henriksen, Helvig

13. Hess-Nielsen, Peter
14. Hesselbjerg, Torsten Erik
15. Jensen, Steen
16. Kirkestrup, Bo
17. Konggaard, Lis
18. Nielsen, Inge Bæk
19. Nielsen, Susanne Thyboe
20. Olsen, Henni Alstrup
21. Rasmussen, Merete Bruun
22. Rottbøll, Birgitte
23. Stridsland, Birgit Daa
24. Sørensen, Helge Baun

Isb:

1. Andersen, Bente Eva
2. Andersen, Iben Bechmann
3. Borg, Kurt
4. Brusendorff, Anne Marie Ingvar
5. Christensen, Jan Wethje
6. Frank, Susanne
7. Garmark, Jan Anker
8. Hemmingsen, Elsa
9. Hynne-Andersen, Birgitte
10. Jensen, Marianne Laudrup
11. Jouttijärvi, Helga Annikki
12. Jørgensen, Vibeke
13. Kristensen, Lasse Erik Pihl
14. Lafrenz, Kurt
15. Laursen, Svend Erik
16. Lund, Marianne
17. Nielsen, Susanne Birgit
18. Nørgaard, Ulla
19. Ottossen, Katrine
20. Paludan, Inga
21. Pedersen, Marianne
22. Sørensen, Ane Marie
23. Sørensen, Esben Kjær
24. Sørensen, Frede

Isc:

1. Berg, Henning
2. Christensen, Merete Vester
3. Friis, Hanne Elisabeth
4. Gents, Torben Finn
5. Hansen, Anne Lise Søndergård
6. Hoffmann, Hanne
7. Jacobsen, Hanne Birgit
8. Jensen, Lisbeth Steenstrup
9. Jensen, Thomas Kaae
10. Jørgensen, Anne Ussing
11. Kentved, Helle Dorethe

12. Kämpel, Anne
13. Larsen, Lone Halberg
14. Meyer, Ellin Elsebeth
15. Mundberg, Gitte Annie
16. Nielsen, Lis Calmar
17. Olsen, Jan
18. Olsen, Jette
19. Schrøder, Ole
20. Sjöholm, Lis
21. Strachan, Christian Charles
22. Sørensen, Annette Møller
23. Wisler, Birgit

Ima:

1. Bertelsen, Allan
2. Bjerg, Asger Olaf
3. Bjerg, Margit Esther
4. Bruun, Kay Erik
5. Engmann, Erik
6. Gronemann, Gert
7. Hansen, Frank Lykke
8. Hansen, Ralf Ploug
9. Hansen, Rudie Lindgreen
10. Hasbirk, Jesper
11. Jacobsen, Jens Henrik
12. Jensen, Lars Viggo
13. Karstad, John
14. Lander, Chris Normann
15. Larsen, Frantz Ingemann
16. Mathiesen, Birte
17. Nielsen, Torben
18. Oslev, Bent Bauer
19. Palmgren-Salomonsson, Birgit
20. Pedersen, Søren Hein
21. Ralfkiær, Niels
22. Sandberg, Eva
23. Ulstrup, Sven
24. Viskinde, Lone
25. Østergård, Bjarne Mowton

Imb:

1. Andersen, Erik Visborg
2. Andersen, Peter Nørholm
3. Bentsen, Stig
4. Brimer, Leon
5. Carlsen, Jan
6. Ernst, Bjarne
7. Gustav, Eva
8. Halberstadt, Henrik
9. Hansen, Frode Sthen
10. Hansen, Peder Jørgen
11. Hensvold, Dorit

12. Holm, Ingeborg
13. Jakobsen, Bjarne
14. Jensen, Finn Torben
15. Jensen, Laila Møller
16. Kirkestrup, Morten
17. Kobberrød, Søren
18. Kølbek, Erik
19. Nielsen, Birgitte Karoli
20. Nielsen, Bjarne
21. Nortoft, Ebbe Thorkild Holt
22. Pedersen, Gunnar
23. Pedersen, Lisbeth
24. Schimmell, Stig Albert
25. Sørensen, Jytte
9. Gustafsson, Jack Steen
10. Hagensen, Gorm
11. Hansen, Flemming Østergård
12. Hjelm-Hansen, Erik
13. Jensen, Carsten Starup
14. Køldal, Torben Wiberg
15. Lund, Steffen Nordahl
16. Madsen, Arne
17. Meyer, Lene
18. Nielsen, Kirsten
19. Olsson, Kirsten
20. Pilegaard, Kim
21. Poulsen, Suzanne Fruergård
22. Reppien, Dorrit
23. Rosendal, Annette
24. Snetoft, Birgit
25. Stangegård, Birgit
26. Sørensen, Jytte
27. Thuesen, Elise Holt
28. Aagesen, Lotte Bjørn

Imc:

1. Bang, Uffe Lenart
2. Brynskov, Morten
3. Christensen, Hans Sønderholm
4. Dahl, Anders *Preben* Jensen
5. Gemler, Judy
6. Hvid-Jacobsen, Keld
7. Jespersen, Liselotte
8. Jørgensen, Carsten
9. Kristensen, Marianne
10. Larsen, Benny Nordstrøm
11. Lorentzen, Lene Borre
12. Lyngeraa, Bjarne
13. Melin, John
14. Nicolaisen, Tom
15. Nielsen, Niels *Henrik* Egelund
16. Olsen, Lisbeth Fischer
17. Rasmussen, Gunner
18. Riise, Erik Skiold
19. Rosenstand, Jette Anna-Sophie
20. Salomon, Inge-Lise
21. Svendsen, John Erik
22. Sørensen, Bo Christian
23. Toft, Hans Erik
24. Wiis, Lasse Thorkild

2. real:

1. Andersen, Ingrid Nørup
2. Andersen, Linda Morsing
3. Biering, Gudrun
4. Boysen, Elsebeth Bredal
5. Eisenberg, Michael
6. Fiala, Bo
7. Frounberg, Ivar
8. Gregersen, Hans *Rolf*

1. real:

1. Andersen, Bente Rohland
2. Andersen, Lis
3. Bergmark, John Erik
4. Bindsted, Ette Sanne
5. Bratholm, Marianne
6. Flensborg, Hanne
7. Frandsen, Birger Karlo
8. Gerholt, Finn
9. Hansen, Gert Friis
10. Hansen, Thorbjørn Rosenlund
11. Jensen, Søren Bæksgaard
12. Kandil, Inge
13. Krasnik, Mark
14. Kroner, Helle
15. Larsen, Bente Ely
16. Larsen, Eva Hage
17. Larsen, Maj-Britt Skov
18. Laursen, Morten Laurits
19. Lesemann, Lars
20. Madsen, Hanne Nancke
21. Nielsen, Ulrich Buby
22. Odgaard, Irene Sloth
23. Olsen, Erling
24. Petersen, Birgit Marie
25. Petersen, Nils Ole Garnæs
26. Petersen, Steen
27. Poulsen, John
28. Refshammer, Lone
29. Westermann, Marianne

Skolens lærere

- Rektor*, dansk i IIIsb, IImb, Imc.
Adjunkt, frk. *A. Andersen*, fysik i IIIImfd, IIIInfa, IIImfc, 2. real, kemi i IIIImd, IIImc, matematik i Isa, Isc.
Lektor *Hermod Andersen*, fritaget for tjeneste (se nedenfor).
Adjunkt, frk. *H. Berntsen*, fransk i IIIIma, IIIma, Isa, pige-gymnastik i IIIIsa + ma, IIIsa + ma, Isb + mb, 2. real.
Adjunkt *J. Brager*, matematik i IIIImfa, IIIInfb, IIIsa, IIIsb, Imc, 1. real.
Adjunkt *P. Brask*, dansk i IIIIma, IIImd, IIImc, Isc, religion i IIIIma, IIIImb, IIImc, IIIImd, oldtidskundskab i IIIImb, IIIImc, Isa, Isc.
Adjunkt, fru *B. Brix*, fransk i IIIImb, IIIImd, IIIsb, IIImb, IIImc, Isc, oldtidskundskab i IIIIma, IIIsa, IIIsb, II ma, IIImc.
Lektor *O. Brünnich Nielsen*, matematik i IIIImfb, IIIImfc, IIImfa, Isb, formning i 1. real.
Adjunkt *B. Bøgsted Møller*, fransk i IIIIsb, Ima, Imb, dansk i IIIImb, IIIsb, 2. real, oldtidskundskab i Ima.
Lektor, inspektør *E. Didriksen*, tysk i IIIIsa, IIIsa, IIIma + b, Isb, latin i IIIIsa, IIIsb, Isa, Isc, 2. real.
Lektor *E. Garby*, matematik i IIIImfd, IIIInfa, IIImfb, IIImfc, IIInf, Ima.
Adjunkt *N. Gullberg-Hansen*, historie i IIIIma, Isc, Ima, 2. real, engelsk i IIIIsa, Isb, Ima.
Adjunkt *K. Hemmingsen*, biologi i IIIIsb, IIIImfb, IIIImfc, IIIInfa, IIIInfb, geografi i IIImc, Imc.
Lektor, dr. phil. *T. Hermann*, fransk i IIIsa, Isb, Imc, latin i IIIIsb, IIIsa, Isb.
Lektor *J. Himmelstrup*, dansk i IIIImc, IIIsa, Isb, Ima, engelsk i IIIma, IIImc, Imc.
Adjunkt *J. Højmark-Jensen*, dansk i IIIIsa, Imb, drengegygnastik i IIIIsa + ma, IIIImd, IIIsb + mb, IIImc, Isb + mb.
Adjunkt *F. Ib Nielsen*, historie i IIIIsa, IIIImd, IIIsa, IIIma, Isb, Imb, 1. real, oldtidskundskab i IIIIsa, IIIImd, Isb, Imb.
Lektor *H. Müller*, historie i IIIIsb, IIImb, Imc, oldtidskundskab

- i IIIsb, IImb, Imc, engelsk i 2. real, tysk i 1. real, erhvervsvejledning i hele skolen.
- Lektor *Poul Møller*, historie i IIImb, IIImc, IIsb, IImc, Isa, tysk i 2. real.
- Lektor *V. Møller*, religion i IIIsa, IIIsb, IIsa, IIsb, IImb, IImc, Isb, Isc, Ima, Imb, Imc, 1. real, engelsk i IImb, Isc, Imb, 1. real.
- Lektor *J. Olsen*, dansk i IIma, Isa, 1. real, fransk i IIIsa, IIImc, religion i IIma, Isa.
- Adjunkt, fru *L. Perch Nielsen*, fysik i IIImfb, IIInf, Imc, kemi i IIImb, Imc, matematik i Imb.
- Lektor *Peter Poulsen*, fysik i IIImfa, IImfb, Ima, 1. real, kemi i IIIma, IImb, Ima.
- Lektor *A. Rasmussen*, engelsk i IIIsb, IIsa, IIsb, Isa.
- Adjunkt *P. E. Stentsøe*, fysik i IIImfc, IIIInfb, IIImfa, Imb, kemi i IIImc, IIma, Imb.
- Lektor *V. Stærmose*, tysk i IIIsb, IIsb, Isa, Isc, Ima + b.
- Sanglærer, organist *H. Wesch*, sang og musik i IIIsa, IIIsb, IIIma, IIImb, IIImc, IIImd, IIsa, IIma, IImb, IImc, Isa, Ima, Imb, 2. real, 1. real.
- Adjunkt, fru *R. Wesenberg-Lund*, biologi i IIIsa, IIImfa, IIImfd, IIInf, geografi i IIInf, IIInfb, IIsa, IIsb, IIma, IImb, Isc, Ima, 2. real.
- Overlærer *A. Winther Pedersen*, matematik i 2. real, biologi 2. real og 1. real, drengegygnastik i IIIsb + mb, IIIc. Isa + ma, Isc + mc, 2. real.
- Overlærer, fru *I. Baltzer*, Brønshøj skole, håndarbejde med pigerne i 1. real.
- Lærer *H. Billesholm*, Frederikssundsvejens skole, sløjd med drengene i 1. real.

Fra 1. april 1966 udnævntes lektor *Hermod Andersen* til rektor ved Danmarks Højskole for Legemsøvelser.

Rektor Hermod Andersen blev i 1943 knyttet til Efterslægtsselskabets Skole som adjunkt, i 1955 udnævntes han til lektor og fra april 1958 til lektor i 26. lønklasse; i 1959 udnævntes han til faglig medhjælper i drengegygnastik hos undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne, og siden august 1964 har han fungeret som rektor ved Danmarks Højskole for Legemsøvelser, idet han i denne periode har været fritaget for undervisning ved Efterslægtsselskabets Skole.

Skolen retter en hjertelig tak til rektor Hermod Andersen for

hans fremragende undervisningsarbejde i drengegygnastik og geografi. Inden for gymnastikkens område virkede han ikke blot som den inspirerende lærer, der vandt sine elevvers hengivenhed, men også som den store banebryder ved gymnasieskolerens landsidrætsstævner og gymnastikkonkurrencer, for dansk skolegymnastikmærke og for skoleidræt i det hele. Efterslægtsselskabets Skole skylder også – og ikke mindst – hr. Hermod Andersen tak for den omfattende interesse, han viste skolens hele liv; nævnes skal her især hans store personlige indsats ved oprettelsen og den videre udbygning af skolens lejrhytte i Uggeløse skov ved Slangerup.

Skolen lykønsker ham med den ærefulde udnævnelse til leder af en af vore højere læreanstalter.

Overlærer Winther Pedersen har været sygemedt hele skoleåret.

Inspektør ved Danmarks Højskole for Legemsøvelser, cand. mag. Ivar Berg-Sørensen, stud. mag. Kjeld Jensen, stud. scient. Ole Johnsen og stud. mag. Jonna Svarrer Nielsen har i indeværende skoleår været årsvikarer ved skolen.

Vikariater er i årets løb besørget af cand. mag. Rikke Magnussen, stud. mag.'erne Hans Basbøll, Gunnar Colding-Jørgensen, Svend Davidsen, Bjarne Glenstrup, Marianne Hagemann, Hanne Lykke Meyer, Margrethe Muus, Holger Nørby, Lene Thorup, stud. scient.'erne Allan Bo Jørgensen, Niels-Gunnar Kristiansson, Per-Göran Persson samt stud. polyt. Jan Sørensen.

Som lærerkandidater har følgende gennemgået kursus i praktisk undervisningsfærdighed: cand. mag. Tyge Strøm Hansen (hos rektor og lektorerne J. Himmelstrup, V. Møller og J. Olsen), cand. polyt. Palle Christensen (hos lektor P. Poulsen), mag. art. Peter Søby Christensen og stud. mag. Jørgen Ervø (begge hos rektor og lektorerne J. Himmelstrup og J. Olsen), cand. mag. Margit Jensen (hos adjunkterne K. Hemmingsen og Ruth Wesenberg-Lund), cand. mag. Jørn Brøndum Laursen (hos lektor E. Garby og adjunkt J. Brager), stud. mag. Carl Collier Eriksen (hos lektorerne V. Stærmosé og E. Didriksen).

Skolens læge er dr. med. Keiser-Nielsen, som har været assisteret af sundhedsplejerske frk. L. Møller.

Eksamensopgivelser

DANSK

Ilisa (J. Højmark-Jensen):

Anvendte lærebøger og antologier: Jensenius: Dansk litteraturhistorie (3. udg.). Vestergård: Dansk Sprog (1. udg.). Falkenstjerne og Borup Jensen: Håndbog i dansk litteratur I (16.), II (13.), III (13.). O. Friis: Halvfemsernes Lyrikere (2. udg.). Tøgeby: Dansk Lyrik 1915–1955 (4. udg.). Tidsskriftet Selvsyn 5. og 6. årgang. Agerskov, Nørregård og Roikjer: Svensk Læsebog (12. udg.). – Større værker: Poul Møller: En dansk Students Eventyr. H. C. Andersen: Keiserens nye Klæder, Nattergalen, Klokken, Hjertesorg, Vinden fortæller om V. D. I. P. Jacobsen: Niels Lyhne. Kortere tekster: Falkenstjerne I: Thrymskvadet, Sønnetabet, Germand Gladensvend, Sorrig og Glæde, af Erasmus Montanus (V, 2 V, 5), Du deylig Rosenknop!, Arendse (af Levnet og Meninger), Guldhornene, Strandbakken ved Egeløkke. Falkenstjerne II: af En Landsbydegns Dagbog (1.5.1710 til 3.6.1712), Om Critiken over Væringerne, Posthuset i Hirschholm, Man har Sagn om Borgtæper, Adam tager sit Parti. Falkenstjerne III: »Det uendeligt Smaa« og »Det uendeligt Store« i Poesien, Ørneflugt, Frøkenen, Et lille Kræ, Paa Memphis Station, Den afrikanske Farm, De blå Undulater. Halvfemsernes Lyrikere: Angst, Bekendelse (Stuckenberg), Bekendelse (Johs. Jørgensen), Confiteor, Mørke, Afsked, Rejseminder, Anadyomene, Valfart, Hexameter-hymne til Pan og G., Morgen, Den hvide Streg, Ingen Kender mig, Fødselen, Den Drukne, I Parken, Den hvide Hyacinth, Jehi. Dansk Lyrik 1915–55: Aarhundredet, Rio Janeiro, Den sidste Lygte, Den gule Tulipanmark, Træet, Nu går jeg, Natteridt, Selvsyn VI, 1: Det danske sprog taler for sig selv, Fædrelandssang (Malinovski), Fædrelandssang (Asger Pedersen), Selvsyn VI, 2: Barndom, Sørenes Fødselsdag. Svensk litteratur: Fredmans Epistler: 9, 49, 81, Herre, vart går du, Ur »Hemsøborna, Skalden Wennerbom, Idealism och realism, Prins Aladin av lampan, Pälsen, Johannes, Gårdsmusikanterna, Trappan, Barfotabarn, Inte ens, I stolta städer, Genom en vägg, Frisönda-

gen. Norsk litteratur: Et Rimbrev, Ved Rundarne, Når Sol gaar ned, af: Pan, Dag (alle: Falkenstjerne III).

III sb (rektor):

Anvendte lærebøger og antologier: Knud Jensenius: Dansk litteraturhistorie. Falkenstjerne og Borup Jensen: Håndbog i dansk litteratur: I (11. udg., 1957), II (11. udg., 1960), III (12. udg., 1961). Borup Jensen: Håndbog i verdenslitteratur (1. udg., 1963). V. Vestergård m. fl.: Dansk Sprog (1. udg., 1963). Roikjer m. fl.: Svensk læsebog (10. udg., 1948). Wilson og Egeland: Norsk for gymnasiet (1954). Større værker: En landsbydegns dagbog, Ordet, (Vildanden, se under Norsk litteratur). Kortere tekster: Thrymskvadet, Kongerne Øistein og Sigurd, Niels Ebbesøn, Om selsomme ægteskab, Om mig selv, Her vil ties, Den kiedsom vinter, Til min M., Arendse, Gaffelen, Guldhornene, De tvende kirketårne, Strandbakken, De levendes land, Af Gabrielis breve, Bekiendelse (Hauch), Kunstneren mellem oprørerne, Af En sjæl efter døden, Sjælland, Tidlig skilsmisse, Mødet med Bacchus, Adams brud med Alma, Klokken, Johannes Climacus, Af Phantasterne, Indledning til Hovedstrømning, Fru Marie Grubbe (Indledningen), Engelske socialister, Sakuntala, Ilum Galgebakke, De Profundis, Bekendelse (af Stuckenberg), Herman Bang (af Sophus Claussen), Jylland (af Aakjær), Kirstens sidste rejse, Morgen, Henrettelsen, Af Torden i syd, Da seeren tav, Mit følge. Svensk litteratur: Vikingen, Odalbonden, Epilog vid magisterpromotionen, Af Hemsøborna, Kejsarinnans kassakista, I valet och kvalet, Stadens løjtnant, Skalden Wennerbom, Sång efter skördeanden, Ormvisa, Elie himmelsfärd, Johannes, Den tänkande lantbrevbäraren. Norsk litteratur: Vildanden, Nordmannen, Gjenta, Af Mannfolk, Af Sult, Af Veien til verdens ende, Siste-mann heim, Godt år for Norge, De beste. Fra Falkenstjerne III: Gamle Noreg, Ved Rundarne, Haugtussa, indlednings-digtet.

III ma (P. Brask):

Anvendte lærebøger og antologier: Falkenstjerne etc.: Håndbog I (14), II (12), III (12). Mølbjerg: Verdenslitteratur 1, 2, 3. Vestergård: Dansk Sprog. Agerskov etc.: Svensk læsebog (13.) Jensenius: Dansk litteraturhistorie (3.). »Dansk lyrik fra Munch Petersen til Frank Jæger« (Tranebog). – I øvrigt billige-bøger og duplikater. Større værker: Aladdin, Brudstykker af

en Landsbydegns Dagbog, Vildanden. H. C. Andersen: Svinedrengen, Nattergalen, Hyrdinden . . ., Klokkeren og Skyggen. Kortere tekster: Vølvens spådom, Germand Gladensvend, Arrebo: Hexaëmeron, Sorrig og Glæde, Far Verden . . ., Peder Paars, Barselstuen, Om mig selv, Op! Al dend Ting . . . (incl. Ev. kr. redaktion), Her vil ties . . ., Lissabons ynkelige Undergang ved Jordskielv, Til min M(oltke), Til Sielen, Den kiedsom Vinter . . ., Tullin: En Maji-Dag, Wessel: Vaaren, Baggesen: Manheim, Hakon Jarls Død, Morgenvandring, Jesu Christi, Simon P., Grundtvig Strandbakken (Dagbøger), Paaske-liljen, indl., Levendes Land, Varner . . ., Århundredstiernen, Mesteren kommer, Hauch: Bekiendelse, Møller: Licentiaten, Hosekrammeren, Protestantisme i Naturen, Posthuset og dagbog (Hertz), Winther: Herik og Else, Tidlig skilsmisse, Tog Bølgen, På Memphis station, Munch-Petersen: Det og Det underste land . . ., Knudsen: Blomsten og sværdet, Abildgaard: Sne, Bjørnvig: Soria Moria, Moderne Tema, Thøger Larsen: Stormfuld Vinternat, Gaffelen, Grundtvig: Rimbrev t. n. f. Svensk litteratur: Bellmann: Fr. Epis. 9, Bellmann: Fr. Epis. 81, Tegnér: Epilog, Skalden Wennerbom, Världens gång, Inledningssång, Elie himmelsfärd, Söderberg: Kyssen, Strindberg: Hemsöborna, Far och jag. Norsk litteratur: Rimbrev, Juvik-folke, Garmnan og Worse, Naar Sol gaar . . . Anden uden-ladnsk litteratur i oversættelse: Joyce: Ulysses, Neruda: Søvn-gængerballaden, Kafka: Processen, Eliot: Hippopotamus, Burnt Norton V, Sangen om Mig selv, Nat i Helvede, Taage og regndage (Baudelaire), Mme Bovary, Eugen Oegin.

III mb (B. Bøgsted Møller):

Anvendte lærebøger og antologier: Falkenstjerne og Borup Jensen: Håndbog i dansk litteratur 1 (11. udg.), 2 (10. udg.), 3 (9. udg.). Ferlov, Monrad Møller og Tolderlund-Hansen: Svensk og norsk litteratur for gymnasiet (5. ændrede udgave). Jensenius: Dansk litteraturhistorie (3. udg.). Verdenslitteratur ved Hans Mølbjerg II-III (Schultz, 1963). Dansk Sprog ved V. Vestergård (Gyldendal, 1963). Dansk lyrik fra Gustaf Munch-Petersen til Frank Jæger (Gyldendals Tranebøger). Større værker: Holberg: Erasmus Montanus, Blicher: En Landsbydegns dagbog, Poul Møller: En dansk Students Eventyr. Kortere tekster: Helge og Sigrun, Elverhøj, Torbens Datter, Ebbe Skammelsøn, Far, Verden, far vel, Czar Peter, Om mig selv, Om Skabelsen, Den kiedsom Vinter, Til Sielen, Sme-

den og Bageren, Labyrinten-Manheim, Guldhornene, af Sanct Hansaftenspil (Perspektivkassemanden), af Helge i alt, De levendes Land, Varner til sin elskte, Lysets Engel, Bekiendelse, Afsked fra Verden, Torbisten og Fluen, En Rekonvalescent, Kunstneren mellem Oprørerne, Tidlig Skilsmisse, Nattergalen, Den grimme Ælling, Vinden fortæller . . ., »Først Guds Rige«, To Verdener, Engelske socialister, Jeg hører i Natten . . ., Frøkenen, Ved Vejen, De profundis, Røg, Kirstens sidste Rejse, Columbus, Et lille Kræ, Blomsten og Sværdet, Sagn. Svensk litteratur: Fredmans epistlar nr. 3 og 58, Fredmans sänger nr. 64, Af Epilog vid magisterpromotionen i Lund, Mjältsjukan, Ar Röda rummet, Atlantis, Det rätta barnasinnnet, Af Farmor och Vår Herre, Gillet på vinden, Hissen som gick ner i helvete, Af Kallocaïn, Af Etyder, Till de folkhemiska, Af Strändernas svall, Gammal indian. Norsk litteratur: For Trykkefriheden, Digkets Aand, Dei gamle Fjelli, Gutten og Fanden, Af Familien paa Gilje, En Middag, Af Knudaheibrev, Jeg ser, Af Juvikingar.

III mc (Johs. Himmelstrup):

Anvendte lærebøger og antologier: Knud Jensenius: Dansk litteraturhistorie, 3. udg. V. Vestergård (red.): Dansk Sprog, Kbh. 1963. Falkenstjerne og Borup Jensen: Håndbog i dansk litteratur I (12. udg.), II og III (9. udg.). Borup Jensen: Håndbog i verdenslitteratur, Kbh. 1963. F. Roikjer m. fl.: Svensk læsebog, 11. udg. Større værker: En landsbydegns dagbog, En dansk students eventyr, Vildanden. Kortere tekster: Thrymskvadet, Gunløgs saga, kap. 11 og 12, Tor af Havsgård, Pårs på Anholt, Om mig selv, Her vil ties, Den kiedsom Vinter, Rungsteds Lyksaligheder, Gaffelen, Mannheim, Guldhornene, Strandbakken, Bekiendelse (Hauch), Kunstneren mellem oprørerne, Heiberg: Kritik, Posthuset i Hirschholm, Sjælland, Tidlig Skilsmisse, Mødet med Bacchus, Adams bryllup, Klokken, Johs. Climacus, En Jøde, Det uendeligt små, To Verdener, Engelske socialister, Ørneflugt, Ved Vejen, Bekendelse (Jørgensen), Bekendelse (Stuckenberg), Den Drukne, Røg, Tom Kristensen: Atlantis. Svensk litteratur: Fredmans ep. 9, 18, 49, 81, Grevinnans besök, Vikingen, Odalbonden, Epilog vid magisterpromotionen, Gustav Vasa, akt III, Skalden Wennerbom, Ingalil, Världens gång, Hans högvördighet, Idealism, Prins Aladin, Sång, I älgtiden, Ormvisa, Vårlåt, Elie himmelfärd, Jungfru Maria, Stjärnorna, Barfotabarn, Inte ens, I

livets villerval, I stolta städer, Genom en vägg. Norsk litteratur: Ved Rundarne, Når sol går ned, Garman og Worse, Haugtussa, Pan.

III md (P. Brask):

Anvendte lærebøger og antologier: V. Falkenstjerne og E. Borup Jensen: Håndbog i dansk litteratur, I¹⁴, II¹², III¹². Hans Mølbjerg: Verdenslitteratur II og III. Vestergård (red.): Dansk Sprog. Agerskov m. fl.: Svensk læsebog¹³. K. Jensenius: Dansk litteraturhistorie³. Bergstrøm Nielsen (red.): Dansk lyrik fra Munch-Petersen til Frank Jæger (Tranebog 1962). (Tekster i øvrigt enten i billigbøger, dansklærerforeningens udgave eller eget duplikat). Større værker: 1. Blicher: Landsbydegn. 2. Winther: Hjortens Flugt. 3. H. C. Andersen: Svinedrengen, Nattergalen, Hyrdinden og Skorsteensfejeren, Klokkeren, Skyggen. 4. Bang: Ved Vejen. Kortere tekster: Vølvens spådom, Germand Gladensvend, Arreboe: af Hexaëmeron, Kingo: Sorig og Glæde, Kingo: Far Verden, Holberg: Peder Paars, Barselstuen, Om at gruble i Religioner, Selsomme Ægteskab, Om mig selv. Brorson: Op! al den Ting, Her vil ties, Ewald: Rungsted, M««««, Til Sielen, Wessel: Vaaren, Ev.kr. Psl. Brorson: Op! Baggesen: Manheim, Oehlenschläger: Hakon Jarls død, Grundtvig: Strandbakken, Paaskeliljen (indl.), Levendes Land, Rimbrev, Dagbøger, Ingemann: Sig mig . . . (Varners), Mesteren kommer, Hauch: Bekiendelse, P. M. Møller: Licentiaten, Hosekræmmeren/Blicher: (22), Heiberg: Prot. i Naturen, Hertz: Posthuset, Hørsholm, Dagbog, Winther: Henrik og Else, Aarestrup: Tidlig Skilsmisse, Bødtcher: Mødet med Bacchus, J. P. Jacobsen: Tog bølgen, J. Jørgensen: Ahasverus, Bekendelse, Confiteor, Helge Rode: Sne, Snevind, J. V. Jensen: Paa Memphis Station, T. Kristensen: Morgen, Middag, Aften, G. Munch Petersen: Det – Det underste land (tils.), M. Nielsen: R, Erik Knudsen: Blomsten og Sværdet, Strofer, O. Abildgaard: Sne, Havet, Bjørnvig: Soria Moria, Moderne Tema, Ahorntræet, Benny Andersen: I baren. Svensk litteratur: Bellmann: Fr. Epis. nr. 9, Bellmann: Fr. Epis. nr. 81, Tegnér: Epilog, Fröding: Gammelt Bergtr., Skalden Wennerbom, Världens gång, Snoilsky: Inledningssång, Karlfeldt: Elie himmelsfärd, Söderberg: Kyssen, Lagerkvist: Far och jag, Strindberg: Ur Hemsöborna. Norsk litteratur: H. Ibsen: Rimbrev, Duun: Juvikfolke, Kielland: Garman og Worse, Lie: Naar Sol gaar ned. Anden udenlandsk litteratur i oversættelse: Den hellige gral,

Canterbury-fortællingerne, Gargantua og Pantagruel, Polyucte Martyr, En følsom Reise, Hyperions Skæbnesang.

ENGELSK

IIIa (N. Gullberg-Hansen):

Shakespeare: Julius Caesar, ed. Skovgaard (4. opl.): pp. 15–25, 56–64, 69–79. The Dickens Reader (ed. Stigaard): pp. 74–88. Two Centuries of English Poetry: pp. 10–11, 55–58, 68–69, 73, 77–79, 84–87, 107–109, 112, 116–117, 123–124, 129–130, 136–137, 145–148. Miller, Arthur: Death of a Salesman (Eng. forf. nr. 18): pp. 60–86. The English in the Twentieth Century I (Olsen og Schött-Kristensen): pp. 86 f.n.–91, 130–133. Facts and Fiction II (Kjeldsen og Dahlmann-Hansen): pp. 13–21, 31–39, 153–157. Aspects of British Life and Thought (Hunosøe og Mouridsen, 1958): pp. 18–36, 94–103.

IIIb (A. Rasmussen):

Macbeth (ed. Krabbe): I 3 og 7, II 1–2, V 1, 3 og 5. Alving m. fl.: Two Centuries (gl. udg.): 32–36, 56–58, 76–79, 107–109, 139–142, 153–155. Dylan Thomas: Poem in October. Robert Frost: Mending Wall. Stigaard. Dickens Reader: 68–88. Kjeldsen: 7 British Short Stories: 9–17, 50–66. Wesker: Roots: Act I. Art of the Essayist (ed. Lockitt): 183–187. Miller (Penguin): Death of a Salesman: 55–77. Hunosøe og Mouridsen: Aspects of British Life and Thought: 28–35, 44–54.

IIa (J. Himmelstrup):

George Orwell: Selected Essays (Penguin 1960): 91–99. Facts and Fiction I (Kjeldsen og Dahlmann-Hansen): 7–17, 114–129, 136–142, 155–170. The Mirror (F. Bisgård): 7–22, 32–54.

IIb (V. Møller):

The Mirror (F. Bisgård): Jack would be a Gentleman, Our Man in Havana. Facts and Fiction II: The Frontier Tradition, The Cask of Amontillado, The Colonial Reckoning, Shooting an Elephant, A Sunrise on the Veld.

IIc (J. Himmelstrup):

Orwell (Penguin 1960): Essays: 51–62. The Mirror: 7–22, 32–54. Facts and Fiction: 7–17, 114–129, 155–170.

TYSK

IIIa (E. Didriksen):

Goethe: Urfaust (ved M. Branner og K. Pedersen, 1. udg.): side 15–22, 42–50, 57–61. Schiller: Maria Stuart (ved J. Hendriksen): side 13–22, 61–65, 71–78, 106–107, 121–126. Deutsche Klassiker (M. Branner og V. Stærmosé, 3. opl.): Aus Winkelmanns »Gedanken über . . .« (side 88–89), Aus Lessings »Laokoon« (side 89–93). Deutsche Poesie (ved H. Hertig og E. Kryger Kristensen, 1. udg.): Heidenröslein (side 40–41), Das Göttliche (side 55–57), Erlkönig (side 62–63), Der Zauberlehrling (side 64–67), Der Handschuh (side 74–76), Der Ring des Polykrates (side 76–79), Die Bürgschaft (side 79–84), Die Lorelei (side 114), Brief an meinen Sohn (side 173–174). Kulturgeschichtliche Lesestücke (ved H. Ring Hansen og V. Stærmosé, 3. opl.): Aus den Jahren 1811–13 (side 106–113), Karl Marx (side 126–132), Die Welt der Sicherheit (side 139–143), Für Deutschland (side 202f.o.–209). Neuere deutsche Erzähler (ved H. Ring Hansen, 1. udg.): Der Mantel II–IV (side 44–51). Deutsche Erzähler der Gegenwart (ved P. Nydahl, 1. udg.): Eine Stunde Aufenthalt IV–VI (side 133–142).

IIIb (V. Stærmosé):

Urfaust (M. Branner og K. Pedersen): side 15–20, 37–41, 57–61. Maria Stuart (J. Hendriksen): side 14 (v. 409) –18 (v. 561), 61–65, 71–78, 93–107, 125 (v. 3726) –126. Nathan der Weise (efter Deutsche Klassiker, 1. udg., ved Branner og Stærmosé): side 95–102. Buddenbrooks (ved H. Winkler): side 7–21, 50 (f. o.) –54 (Est is merkwürdig . . .). Hochwälder: Das heilige Experiment (Reclam): side 43–53. Hertig og Kryger Kristensen: Deutsche Poesie (2. udg.): Willkommen und Abschied (side 41–42), Das Göttliche (side 55–57), Der Harfenspieler (side 57), Mignon (side 58), Erlkönig (side 62–63), Der Zauberlehrling (side 64–67), Der Handschuh (side 74–76), Der Ring des Polykrates (side 76–79), Die Bürgschaft (side 79–84), Ecce Homo (side 134), Kreislauf (side 169), Anemone (side 170), Schöne Jugend (dikteret klassen), Auf einen von Bomben zerschmetterten Engel (side 176), Die letzte Epiphanie (side 176–177). Deutsche Klassiker (ved Branner og Stærmosé): Die Nacht (side 111). Kulturgeschichtliche Lesestücke (ved Ring Hansen og Stærmosé, 3. udg.): Das Testament Friedrichs des Grossen (side 67–70), Ein Brief Beethovens, Aus den

Jahren 1811–13 (side 102–113), Karl Marx (side 126–132), Die Welt der Sicherheit (side 139–143).

Ilma + b (E. Didriksen):

Arthur Schnitzler: Der blinde Geronimo und sein Bruder (Schultz' forlag, 5. opl.). Stefan Zweig: Schachnovelle (ved A. Werner, 1. udg.): side 5–12 (. . . begeistert zu sein, 31 f.o. –44 f.o. Friedrich Dürrenmatt: Der Richter und sein Henker (rororo): side 5–27. Neuere deutsche Erzähler (ved H. Ring Hansen, 1. udg.): Es blieb nur eine Spur im Schnee (side 23–30). Deutsche Erzähler der Gegenwart (ved P. Nydahl, 1. udgave): Das Gottesurteil (side 17–20).

L A T I N

IIIsa (E. Didriksen):

Cæsar (udvalg for gymnasiet, ved G. Saxild og U. Østergaard): side 35 (lin. 8) – 39 (lin. 13), side 64–73. Latinsk læsebog for gymnasiet (ved K. Nielsen og P. Krarup, 4. udg.): side 54–58 (lin. 6), side 71 (lin. 13) – 77 (lin. 3), side 121–126 (lin. 14), side 132–135, side 242 (lin. 1) – 247. Romersk poesi i udvalg ved P. Krarup, 2. udg.): side 35–36, 69–73.

IIIsb (dr. Hermann):

Caesar: De Bello Gallico II 1–5, 16–28, 34–35. Nielsen og Krarup: Latinsk læsebog (4. udg.): side 54–60, 69–78, 121–126, 206–210, 236–240.

O L D T I D S K U N D S K A B

IIIsa (F. Ib Nielsen):

Sofokles: Kong Ødipus (Garff og Hjortsø, 1958). Iliaden (ved Østergaard): I+II. Odysseen (ved Østergaard): V+VI. Apologien og Kriton. Herodot (Hastrup og Hjortsø, 1950): Kong Kroisos, Polykrates' ring, Xerxes forberedelser. Bundgaard (Billedernes sidetal er herfra): Løveporten (12), Dipylonvase (15), Kleobis (32), Kalvebæreren (36), Attisk vasemaleri (44–45), Vognstyrelsen (56), Metope med Atlas (62), Diskoskastere (66–67), Lansebæreren (69), Østgavl af Parthenon (89–90), Hermes (99), Nike (108), Akropolis og stilarter.

IIIsb (H. Müller):

Kong Ødipus (ved Thor Lange). Iliaden (ved Østergaard): I og II. Odysseen (ved Østergaard): V og VI. Kong Kroisos

(Chr. Thomsen, 1941). Apologien (Hartvig Frisch). Om at opdrage sin hustru (ved Bundgaard). Vaphiobægrene, værker fra den geometriske stil og den archaiske kunst, Hefaistaion, Erechteion, Delfi og Olympia, teatret, diskoskasteren, spydbæreren, Paionios' Nike, attisk gravmæle, Praxiteles' Hermes, Lysippos' skraber, Polyuktos' Demostenes, alexandermo-saikken.

IIIma (Blide Brix):

Iliaden (Østergaard): I og VI. Odysseen (Østergaard): VI. Sofokles: Antigone (Niels Møller). Kong Kroisos (Chr. Thomsen. Apologien. Kriton (Hartvig Frisch). – Borgen i Tiryns, Løveporten i Mykenai, Dipylonvaser, fig. 8 og 9 (Kragelund), Apollon fra Tenea, Vognstyrer fra Delfi, Diskoskaster (Myron), Vestgavl i Zeustemplet i Olympia, Metope med Herakles og Atlas (Olympia), Østgavl på Parthenon, Spydbærer (Polykleitos), Paionios' Nike, Praxiteles' Hermes. Stilarter. Akropolis.

IIImb (P. Brask):

Sofokles: Ødipus. Af Iliaden (ved Østergaard): VI (119–236), (313–529), XXII (1–515). Af Odysseen (ved Østergaard): I (1–10), VI (1–331), XI (467–600). Af Kragelund: »Græske historikere« (6. udg.): 9–27, 37–43, 63–66, 67–78, 103–107, 110–116. Førsokratiske fragmenter (duplikat). Apologien (H. Frisch). (BU = Bundgaard, H = Bruhn og Hjortsø). BU 10, vægfrise Knossos. H 10, fresco på sarkofag, Hagia Triada. H plan I, III, Knossos og Tiryns (+ H 4, 5, 23). BU 12 = H 19, Løveport, Mykene. BU 43 og H 96, pl. XIX: pathenærvaser og Akropolisgrundplan. BU 15, vase, Dipylon. BU 32, 33, Kleobis. BU 37, Kalvebærer. BU 44 og H 104, drikkeskålbilleder. BU 62 = H 59, Herakles-Atlas-metope. BU 69 og H 45, Doro-phoros. BU 55 = H 44, gud (Poseidon?). BU 71 ff, H 66, 67, 68 Parthenon, arkitektur og BU 93 f, H 77, 78, 79, 80 Erechteion, arkitektur.

IIImc (P. Brask):

Sofokles: Kong Ødipus. Af Iliaden (hexameter-udg.): VI (119–236, 313–529), XXII (1–515). Af Odysseen (hexameterudg.): I (1–10), VI (1–331), XI (467–600). Herodot: Kong Kroisos, Polykrates, Ægteskabsskikke. Førsokratiske fragmenter. Apologien. – (BU = Bundgaard, H = Bruhn og Hjortsø). BU 10,

vægfrise Knossos. H 10, fresco, sarkofag, Hagia Triada. BH plan I og III, Knossos og Tiryns (+ H 4, 5, 23). BU 12 = H 19, Løveport, Mykene. BU 43 og H 96, pl. XIX: panathenæervaser + Akropolisgrundplan. BU 15, vase, Dipylon. BU 32, 33, Kleobis. BU 37, Kalvebærer. BU 44 og H 105: drikkeskålbilleder. BU 62 = H 59, Herakles-Atlas-metope. BU 69 og H 45, Doryphoros. BU 55 = H 44: gud (Poseidon, Zeus?). BU 71 ff, H 66, 67, 68: Parthenon (arkitektur) – BU 93 f, H 77, 78, 79, 80: Erechteion (arkitektur).

III md (F. Ib Nielsen):

Sofokles: Antigone (Thor Lange, 12 opl.). Iliaden (ved Østergaard): I+II. Odysseen (ved Østergaard): V+VI. Apologien og Kriton (H. Frisch). Herodot (Hastrup og Hjortsø, 5. udg.): Kong Kroisos, Polykrates' ring, Xerxes forberedelser. – Bundgaard (Billedernes sidetal herfra): Løveporten (12), Dipylonvase (15), Kleobis (32), Kalvebæreren (36), Attisk vasemaleri (44–45), Vognstyren (56), Metope med Atlas (62), Diskoskasteren (66–67), Lansebæreren (69), Østgavl af Parthenon (89–90), Hermes (99), Nike (108). Akropolis og stilarter.

HISTORIE

Alle klasser har læst: Gads historie for gymnasier og seminarier, og bortset fra III ma: Kierkegaard og Winding: Danmark i dag.

III sa (F. Ib Nielsen):

Verden: 1500–1600. Norden: 1660–1814. Verden: 1750–1815. Følgende billeder fra Danmarks historie i billeder (Andrup m. fl.): 79, 88, 96–97, 102, 144, 145–149, 172, 203, 221–222, 225, 227, 284. Kilder til Danmarks historie efter 1660 V Landbruget og bonden i 18. årh. (4. opl.): stk. 2, 4, 6, 7, 13. Th. Müller: Frederik den Store (5. opl.): 71–89. – Verden ÷ Norge, Sverige og Finland: 1918–1939. Speciale: »Nazismens teori og historie«. – Levevilkår og sociale modsætninger. Statens og borgernes private forhold. Borgerrettigheder og pligter. Folkestyrets opbygning.

III sb (H. Müller):

Hellas (Gad I, 1. udg. side 85–143). Højmiddelalderen (incl. Norden) (II, 1. udg. side 53–143). Speciale: Kinesisk kultur til og med Sung-dynastiet. Perioden 1929–1945 (Gad IV, 1.

udg. side 248–357). Speciale: Befolkningens vækst i Danmark og den øvrige del af verden. Internationale og nationale vandringer. – Kierkegaard og Winding: Danmark i dag (7. udg. 1962). Befolkningen (side 7–12). Levevilkår (side 62–71). Borgerrettigheder (side 81–87). Folkestyrets opbygning (side 88–106, 110–120). Statens og kommunernes opgaver (side 121–134, 144–164).

IIIma (N. Gullberg-Hansen):

Danmarks kirker i middelalderen iflg. Thure Hastrup: Vore gamle kirker, 3. udg. 1965, og Danmarks historie i billeder, 7. udg. nr. 75–79, 106–107. Europas historie 1648–1799 iflg. Gads historie bd. 3 pp. 9–42, (÷ England, Holland), 56–62, 110–126, 179–195, 205–216, 235–256. Danmarks historie 1648–1797 iflg. Gads historie bd. 3 pp. 71–99, 256–275. Verdenshistorie 1917–1945, Danmarks historie 1915–1945, iflg. Gad bd. 4, 1 pp. 175–233, 248–357. – Tekster: Kilder til belysning af forholdet mellem Sovjetunionen og Vestmagterne 1945–55: pp. 13–18, 27–32, 34–39, 40–47, 66–67, 79–93, 95 (tale af Adenauer), 103 (kilde nr. 10), 105–106. – P. Munch: Samfundslære, 21. udg. p. 5–14, Befolkningsforhold, 22–29, Boligen, herunder erhvervelse af og långivning i fast ejendom, 55–149, Produktion og arbejdsforhold, Landbruget, Håndværk og industri, Handel, Pengeomsætning, Andre erhverv, Danmarks forfatning, Danmarks forvaltning, 155–175: Finansforvaltningen i stat og kommune.

IIImb (P. Møller):

Stormagterne ca. 1815–90 og Danmark 1814–90. Gads historie for gymnasier og seminarier III (1964), s. 314–493, (÷ s. 320–325, 331–333, 348–349, 380–383, 458–464, 469–481). – Speciale I. Landsbykirker: Lyngø, Uvelse, Jørlunde og Slangerup. Thure Hastrup: Vore gamle kirker³ (1965) (÷ s. 31–50, 69–78, 85–95, 99–106, 113₆–135, 192–201). Andrup m. fl.: Danmarks historie i billeder (1959), fig. 70, 76, 77, 80, 81, 88, 92, 96, 97. Verdenshistorien 1919–39 og Danmarkshistorien 1914–39. Gad IV (1965), s. 187–307 (÷ s. 235–238, 269–271, 272–274, 305–306). Speciale II. Tysk udenrigspolitik 1933–39. Mau og Krausnick: Tysklands historie 1933–1945 (1960), s. 50–58, 63–96. Bøgebjerg og Elmelund: Kilder til mellemkrigs-tidens historie³ (1961), s. 5–13, 39–42, 62–119. Picasso: Guernica. Kierkegaard m. fl.: Danmark i dag⁷ (1962): Befolkning

(s. 7–12). Levevilkår og sociale modsætninger (s. 62–71). Borgerrettigheder og borgerpligter (s. 81–87). Folkestyrets opbygning (s. 88–106, 110–120). Statens og kommunernes opgaver (s. 121–143, 156–164).

III mc (P. Møller):
Som III mb.

III md (F. Ib Nielsen):
Verden: 1500–1600. Norden: 1660–1814. Verden: 1750–1815. Følgende billeder fra Danmarks historie i billeder (Andrup m. fl.): 79, 88, 96–97, 102, 144, 145–149, 172, 203, 221–222, 225, 227, 284. Frederik den Store (ved Th. A. Müller): Side 71–89. Kilder til Danmarks historie efter 1660 I, stk. 1, 2 og 5. Verden og Norden 1914–39. Kilder til mellemkrigstidens historie (Bøgebjerg og Elmelund, 3. udg): Polen: Side 94–119. Levevilkår og sociale modsætninger. Statens og borgernes private forhold. Borgerrettigheder og pligter. Folkestyrets opbygning.

GEOGRAFI

III nfa (Ruth Wesenberg-Lund):
Grønlands geografi: Børge Frstrup: Grønlands geografi, 1965. Hellner: Atlas 3, 1963. Kartografi: Åge H. Kamp: Kartografi, 1963. Biogeografi: Div. biologiske og geografiske håndbøger. Eleverne har arbejdet med hver sit specielle område af biogeografien og udarbejdet en oversigt til de øvrige. Ekskursion til Nationalmuseets etnografiske samling: Polarfolk.

III nfb (Ruth Wesenberg-Lund):
Som III nfa.

II sa (Ruth Wesenberg-Lund):
Nielsen og Tscherning: Geografi for det sproglige gymnasium, 1963. Hellner: Atlas 3, 1963. Ekskursion til Sønderjylland og Stevns.

II sb (Ruth Wesenberg-Lund):
Nielsen og Tscherning: Geografi for det sproglige gymnasium, 1963. Hellner: Atlas 3, 1963. Ekskursion til Bornholm og Nordsjælland.

IIma (Ruth Wesenberg-Lund):

Hellner m. fl.: Geografi for matematisk gymnasium, 1963, ÷ s. 155–156 og 175–176. Hellner: Atlas 3, 1963. Valgfrit emne: Island. Diverse geografiske håndbøger og statistiske tabelværker. Ekskursion til Sønderjylland og Stevns.

IImb (Ruth Wesenberg-Lund):

Hellner m. fl.: Geografi for matematisk gymnasium, 1963, ÷ s. 155–156 og 175–176. Hellner: Atlas 3, 1963. Valgfrit emne: Andesbjergenes geografi med særligt henblik på inkafolket. Diverse geografiske håndbøger. Ekskursion til Bornholm og Nordsjælland.

IImc (K. Hemmingsen):

Hellner m. fl.: Atlas og geografi for matematisk gymnasium. Valgfrit emne: Japan. Ekskursion til Bornholm. Lejrskole i Uggeløse (Lyngø).

BIOLOGI

IIIsa (Ruth Wesenberg-Lund):

Lund: Biologi (12. udg. 1963) ÷ kap. 6 og 13. Rehberg: Fysiologi, med tilladte overspringelser. Ekskursion til Bispebjergs hospitals blodbank.

IIIsb (K. Hemmingsen):

Rehberg: Fysiologi. Lund: Biologi: Ekskursion til blodbank.

III mfa (Ruth Wesenberg-Lund):

Som IIIsa.

III mfb (K. Hemmingsen):

Som IIIsb.

III mfc (K. Hemmingsen):

Som IIIsb.

III mfd (Ruth Wesenberg-Lund):

Som IIIsa.

IIIInfa (K. Hemmingsen):

Lange og Ravn: Biologi. Graae: Biokemi. Speciale: Limnologi. Lejrskole i Uggeløse. Ekskursioner til Ferskvandsbiologisk laboratorium i Hillerød, Marinbiologisk laboratorium i Helsingør og Blodbank.

IIIInfb (K. Hemmingsen):

Som IIIInfa.

FYSIK

IIIImfa (P. Poulsen):

Th. Sundorph: Varmelære (10. udg.): s. 18–35, 39–41, 61–70. Th. Sundorph: Lyslære (9. udg.): s. 20–38, 42–52, 56–58. Th. Sundorph: Mekanisk Fysik (8. udg.): s. 16–44, 56–72, 96–101. Tage Larsen: Elektricitetslære (2. udg.): s. 30–41, 44–59, 76–101, 125–138. F. Barmwater: Astronomi (10. udg.): s. 72–84. 1. Isens smeltevarme. 2. Udvidelseskoefficienter for faste stoffer. 3. Udvidelseskoefficienter for væsker. 4. Mættet vanddamps tryk. 5. Massefylde for atmosfærisk luft og kuldioxid. 6. Samlelinsens brændevide. 7. Wheatstones bro. 8. Faradays elektrolytiske love. 9. Joules lov. Lampers anbringelse. 10. Stemmegaf lens svingetal. Rotationsenergi. 11. Matematisk og fysisk pendul. 12. Lydens hastighed i luft og kuldioxid. 13. Vekselstrøm. 14. Elektronens specifikke ladning. 15. Spektroskopet.

IIIImfb (Lis Perch Nielsen):

Th. Sundorph: Varmelære (9. udg.): s. 25–39. Th. Sundorph: Lyslære (9. udg.): s. 42–47, 56–66, 72–81. F. Barmwater: Astronomi (10. udg.): s. 31–33, 39–50, 93–107. Th. Sundorph: Mekanik (9. udg.): s. 4–6, 14–16, 23–33, 54–73, 86–99, 105–117. Th. Sundorph: Ellære (10. udg.): s. 83–88, 90–127. Andersen, Bostrup, Halkjær og Hansen: Fysik 3: s. 103–106, 155–171, 199–210. – Vands fortætningsvarme ved 100°. Isens smeltevarme. Mættet vanddamps tryk. Lufttermometret. Samlelinsens brændevide. Linsefejl og sammensat linsesystem. Matematisk og fysisk pendul. Harmoniske svingninger. Elementers konstanter. Modstand i elektrolytter. Kondensatorer. Vekselstrøm. Bestemmelse af $e:m$ for elektroner. Triodens statiske og dynamiske karakteristikker. Transistorens karakteristik.

IIIImfc (P. E. J. Stentsøe):

Th. Sundorph: Varmelære (9. udg.): p. 15–36. Th. Sundorph:

Lyslære (9. udg.): p. 20–47. Th. Sundorph: Mekanisk Fysik (9. udg.): p. 12–22, 30–34, 54–99, 105–117. F. Barmwater: Astronomi: p. 5–13, 36–45, 51–62, 79–84. Th. Sundorph: Ellære (10. udg.): p. 73–106, 112–128, 186–190, 202–212. Afkølingskurver. Vands fordampningsvarme. Længdeudvidelseskoefficient. Luftens standardmassefylde. Brydning og tilbagekastning. Linsesystemer. Kompensation. Modstands-temperaturkoefficient. Penduler. Faldet. Goniometret. Gnidning. Yo-Yo. Lydens hastighed. Vekselstrøm.

III mfd (Annelise Andersen):

Th. Sundorph: Varmelære (9. udg.): s. 1–8, 25–38. Th. Sundorph: Lyslære (9. udg.): s. 28–38, 42–47, 55–69. Th. Sundorph: Mekanik (9. udg.): s. 34–92, 105–117, 160–171. Th. Sundorph: Elektricitetslære (10. udg.): s. 25–65, 95–109, 112–127, 176–189. F. Barmwater: Astronomi (10. udg.): s. 48–65. Isens smeltevarme. Faste stoffers længdeudvidelse. Luftarters normalmassefylde. Samlelinsen. Faradays elektrolytiske love. Goniometret. Måling af E. M. K. Wheatstones bro. Kræfters sammensætning. Gnidningskoefficient. Elektronrør. Transsistoren. Vekselstrøm. Kondensatorer. Lydens hastighed.

III nfa (Annelise Andersen):

Th. Sundorph: Elektricitet og magnetisme (10. udg.): s. 25–42. Th. Sundorph: Elektricitet og atomfysik (12. udg. B): s. 65–86, 124–149. Th. Sundorph: Mekanisk fysik B (11. udg.): s. 58–94, 107–113. Th. Sundorph: Varmelære (9. udg.): s. 1–8, 25–38. Th. Sundorph: Lyslære (9. udg.): s. 28–38, 42–47, 55–69. Varmefylde. Faste stoffers længdeudvidelse. Samlelinser. Spredelinser. Linsefejl. Modstandsmåling. Wheatstones bro. Måling af E. M. K. Goniometer. Newtons 11. lov. Faldende plade. Yo-Yo. Gnidningsmodstand.

III nfb (P. E. J. Stentsøe):

Th. Sundorph: Varmelære (9. udg.): p. 15–36. Th. Sundorph: Lyslære (9. udg.): p. 20–47, 68–70. Th. Sundorph: Mekanisk Fysik (9. udg.): p. 12–18, 30–48, 54–72, 83–93. Th. Sundorph: Elektricitet og Atomfysik (B. 12. udg.): p. 32–43, 71–83, 87–92, 110–117, 119–123, 130–138. Vands fordampningsvarme. Længdeudvidelseskoefficient. Luft-termometret. Boyle-Mariottes lov. Lufts standardmassefylde. Mættede dampes tryk. Brydning og tilbagekastning. Linsesystemer. Substitutionsmetoden.

Kompensationsmetoden. Penduler. Harmoniske svingninger. Goniometret. El-motorens effekt og nyttevirkning. Kip-udladninger.

KEMI

IIIma (P. Poulsen):

E. Rancke Madsen: Kemi (7. udg.): s. 14–22, 26–29, 49–70, 78–91, 101–110, 115–118, 126–139, 144–146, 148–157, 162–188, 193–196, 212–219, 226–227.

IIImb (Lis Perch Nielsen):

E. Rancke Madsen: Kemi (7. udg.): s. 2–4, 14–22, 26–33, 39–41, 44–62, 70–78, 94–111, 115–118, 121–134, 148–154, 162–171, 174, 176–180, 181–188, 189, 193–196, 212–219.

IIImc (P. E. J. Stentsøe):

E. Rancke Madsen: Kemi (7. udg.): s. 44–70, 72–91, 101–108, 112–121, 143–190, 193–196, 199–202.

IIImd (Annelise Andersen):

E. Rancke Madsen: Kemi (7. udg.): s. 78–161, 176–188, 193–202, 213–223.

MATEMATIK

III mfa (J. Brager):

A. F. Andersen og P. Mogensen: Matematik I (6. udg.): §§ 36–42, 91–114, 130–154. Matematik II (6. udg.): §§ 17, 25–27, 30–32, 34–35, 39–42, 47–52, 54–57, 63–65. Matematik IV (5. udg.): §§ 7–11, 14–16, 25–31. Matematik V (3. udg.): §§ 22–34, 39–43, 48–50. Matematik III: §§ 1–2, 6–10, 17–22.

III mfb (O. Brünnich Nielsen):

A. F. Andersen og P. Mogensen: Matematik I (6. udg.): side 58–73, 81–96, 153–185, 186–209, 236–278. II (6. udg.): side 33–34, 70–75, 77–93, 95–100, 119–137, 141–151, 169–176. III (i fortryk): side 1–7, 18–64. IV (5. udg.): side 18–36, 60–80. V (3. udg.): side 29–76, 90–94.

III mfc (O. Brünnich Nielsen):

Som III mfb.

III mfd (E. Garby):

A. F. Andersen og P. Mogensen: Matematik I (6. udg.): side 58–73, 81–96, 153–185, 186–209, 236–278. II (6. udg.): side

33–34, 70–75, 77–93, 95–105, 119–137, 141–151, 169–176.
III: side 1–7, 18–64. IV (5. udg.): side 18–36, 60–80. V (3.
udg.): side 29–76, 90–94.

IIIInfa (E. Garby):

A. F. Andersen og P. Mogensen: Matematik I (6. udg.): side
58–73, 153–185, 186–209, 236–267. Kristensen og Rindung:
Matematik II, naturfaglig gren: side 122–148, 154–156, 162–
191. Kristensen og Rindung: Sandsynlighedsregning: side 1–7,
80–92.

IIIInfb (J. Brager):

A. F. Andersen og P. Mogensen: Matematik I (6. udg.): §§
36–42, 91–114, 130–145, 148–150. Kristensen og Rindung:
Matematik II, naturfaglig gren (1. udg.): Kap. V §§ 1–15,
kap. VI §§ 1–21, 24. Kristensen og Rindung: Sandsynligheds-
regning (1. udg.): Kap. I §§ 1–4, kap. II §§ 10–11.

IIsa (J. Brager):

P. Mogensen: Matematisk orientering (1. udg.): I: §§ 6–10,
16–21, 23–29, 31–33, 35, 36 (1. halvdel), 40–47, 49–50. II:
§§ 1–8, 12, 17–21, 33–34, 54–57.

IIsb (J. Brager):

Som IIsa.

FRANSK

I løbet af de 3 gymnasieår har klasserne arbejdet med neden-
nævnte tekster:

IIIIsa (J. Olsen):

Grønkjær: Lærebog i fransk for begyndere. Bruun, Holst Jen-
sen og Roskjær: Elementært fransk. Svanholt: Franske tek-
ster. Henriques og Willemoes: Fransk litteratur (6. udg.).
Emmertsen og Nissen: Fransk læsning I og II (1. udg.). Robin
et Bergeaud: La méthode directe. Sartre: Les jeux sont faits.

IIIIsb (B. Bøgsted Møller):

Atke og Hyllested: Fransk begynderbog. Emmertsen og Nis-
sen: Fransk læsning 2. Camus: L'Etranger (Livre de Poche)
ca. 125 ns. Flaubert: Un coeur simple (Classiques Larousse).
Mauriac: Thérèse Desqueyroux (Livre de Poche).

IIIIma (Henie Berntsen):

Grønkjær: Fransk begynderbog. Henriques og Willemoes: Fr.

litteratur i udvalg. (4. udg). Ionesco: La leçon. Sartre: Les jeux sont faits. Emmertsen og Nissen: Fransk læsning II. Anouilh: Antigone. Eluard: Liberté, Je ne suis pas seul, L'Amoureuse.

IIImb (Blide Brix):

Hyllesteds begynderbog. Svanholt: Franske tekster. Henriques og Willemoes: Fransk litteratur i udvalg. Ionesco: La leçon. Brassens: Sange. Sartre: Les jeux sont faits. Blondin: Humeur vagabonde.

IIImc (J. Olsen):

Som IIIsa.

IIImd (Blide Brix):

Som IIImb med undtagelse af, at klassen har læst Hougron: Je reviendrai à Kandara (i stedet for Blondin: Humeur vagabonde).

RELIGION

I løbet af de tre gymnasieår er gennemgået følgende:

IIIsa, IIIsb (V. Møller):

Uddrag af Gilgamesh. epos. Genesis. Amos. 1. Kor. Primitive religioner. Kristendommens oprindelse. Kirkehistorie med særlig henblik på anglikanske kirke. Linien i Søren Kierkegaards forfatterskab. Kollokvier over centrale dele af idéhistorien.

IIIma, IIImb, IIImc, IIImd (P. Brask):

Religionsstatistik. Religiøse grundholdninger belyst gennem Job, Jonas, Højs.; teodicéproblemet: Voltaires og Brorsons digte om Lissabons undergang 1755, hertil kurs. Leibnitz Bayle. – Mystik: græske, indiske, jødiske, muhammedanske, kinesiske og kristne mysterietekster. – De store fremmede religioner gennemgået ved tekstlæsning: upanisader, hinduisme, avesta, parsisme, mitraisme, buddhisme, (oprindelse og senere former: indiske, ceylonesiske, kinesiske og japanske, ch'an, zenn). Shinto, nye jap. rel. Muhammedanismen. – Babylonisk: Gilgamesh. Judaismen. Det synoptiske problem. Tekstkritikken. Det biografiske Jesus-problem. Matthæus-evangelium in toto. Kursorisk: andre synoptiske evangelier, Johs.-ev. og apok. – Kristne trosretninger.

Af skolens dagbog

I skolens week-endhytte har der været afholdt lejrskole med IIIg-klasser (naturfaglig gren: ferskvandsbiologi), IIg-klasser, Ig-klasser og 2. realklasse. Hytten har desuden været stærkt benyttet til week-endophold for adskillige klasser. Foruden faglærerne i geografi, biologi og historie har en række af skolens øvrige lærere været på lejrskole- og week-endophold i hytten.

I sommerferien rejste lektor Garby til Spanien og Andorra med en af årets studenterklasser og organist Wesch til Spanien med en anden studenterklasse.

Samtlige IIIg-klasser har besøgt Bispebjerg hospitals blodbank under ledelse af adjunkterne Hemmingsen og Ruth Wesenberg-Lund.

Af andre ekskursioner kan nævnes: IIsa og IIma på geologisk ekskursion til Stevns med adjunkt Ruth Wesenberg-Lund. IIsb og IImb på geologisk ekskursion til Bornholm med adjunkt Ruth Wesenberg-Lund, lektor Poulsen og adjunkt Brager. IIsb på geologisk ekskursion til Nordsjælland med adjunkt Ruth Wesenberg-Lund. Isa på geologisk ekskursion til Bornholm med adjunkt Hemmingsen og stud. mag. O. Johnsen. Isa på historisk ekskursion til Vestsjælland med lektor P. Møller. Imc på historisk ekskursion til Nordsjælland med lektor H. Müller.

Med Foreningen Norden som formidler har skolen haft besøg af Eva Måge Børnes, Nå, Hardanger, der fortalte om Fritjof Nansen. Lektor Birgitta Ericsson, Stockholm, underviste i svensk i 2 uger ved skolen, medens adjunkt Bøgsted Møller underviste i Stockholm.

I oktober havde skolen besøg i 8 dage af 15 finske gymnasieelever, som var indkvarteret hos elever i vore IIg-klasser. De finske elever deltog i skolens undervisning sammen med deres værtsfolk. Ved afrejsen overrakte gæsternes leder, fru Könönen, skolen et smukt billedværk om Finland. Sammen med de finske gæster rejste 15 af vore elever i IIg-klasser under ledelse af lektor Hans Müller til Helsingfors, hvor de til-

bragte 8 dage som gæster i finske hjem og deltog i skoleundervisningen. – Også disse arrangementer skyldes Foreningen Norden.

I tiden 20. februar – 15. maj har Mr. A. Taylor fra Connecticut i USA undervist ved skolen 15 ugentlige timer i amerikansk litteratur.

Gymnasieforeningen »Elysiön«s formand har indtil jul været Jens Ramsbøl, IIma, derefter Nina Korzen, IImb. Foreningen har arrangeret foredrag, diskussioner, studiekredse, filmsaftener og festlige sammenkomster, herunder en revy, der genopførtes ved »Efterslægtsamfundet«s 4. marts-fest på skolen. »Elysiön«s bestyrelse har hidtil fungeret som skolens elevråd. Fra 1. april er af samtlige klasser valgt et fungerende elevråd, hvis ordstyrer er Erling Havn, IImb, og som 1. oktober vil blive afløst af et normalt elevråd.

Lørdag den 12. februar afholdtes den årlige skolefest, som arrangeredes af elever i IIg-klasserne. En af skolens gamle elever, Capar Koch, havde instrueret årets skolekomedie, Dürrenmatts »Fysikerne«. Lektorerne Poulsen og Müller bistod på forskellig måde komiteen. Efter forestillingen var der bal. Den følgende søndag genopførtes skolekomedien.

Selskabet for Efterslægten havde som sædvanlig indbudt til en festlighed på skolen den 4. marts kl. 10. Talen holdtes af museumsinspektør, mag. art. Erik Kjersgaard.

Under ledelse af organist Wesch gav Efterslægts-koret (store og lille kor) samt skolens orkester 4. marts-dagen en festlig indramning. Årets skolekantate var Wiel Langes »Vær hilset, du dag«. Desuden hørtes Henrik Rungs »Modersmålet« (Grundtvig) og Weelkes »Let Thy merciful ears« (elizabethansk anthem). En velklingende og populær »Efterslægtens festmarch« var komponeret til dagen af Preben Bang-Jensen, Isa, og førsteopførtes ved denne lejlighed.

Ved skolens juleafslutning sang lille kor julemusik, ligesom det sang enkelte korsatser ved forældremødet.

Skolens lille kor har medvirket ved kirkekoncerter og andre arrangementer i og uden for København. Derudover har koret under hr. Wesch's ledelse været på et par korte turneer til Fyn og i Jylland, til Sydslesvig samt sunget ved genindvielsen af Jørlunde kirke.

Biblioteket har i årets løb modtaget følgende gaver: Fra den belgiske ambassade: Nyere flamsk prosa. Fra adjunkt Peter Brask: A. Puggan: Cound Bohemond, Th. Carlyle: The Frensch Revolution, J. Ruskin: Time and Tide, R. W. Emerson: Miscellaneous Pieces, Macaulay: Litterary Essays. Fra Lager- og pakhusarbejdernes fagforbund: Lager og Pak. Fra Århus Universitet: Acta Jutlandia XXXVII (Kirkens embede). Fra Thorstein H. Helgason, Reykjavik: Bjørn Thorsteinsson: Thingvellir. Fra lektor J. Hatting: Det konservative Folkepartis historie I (v. J. Hatting), II (v. J. Winther).

For disse gaver bringer skolen sin bedste tak.

Studiekredse

Der har i månederne januar, februar og marts 1966 været følgende 12 studiekredse: Psykologi (4 studiekredse) i alt 39 timer, Udenrigspolitik 9½ time, Kunstforståelse 9 timer, Filmkundskab 10 timer, Filosofi 7 timer, Moderne litteratur 10 timer, Dramatik 9 timer, Klassisk musik 5 timer og Jazz 10 timer.

Fællestimer

Foruden de i skolens dagbog nævnte fællesarrangementer har der på skolen været afholdt følgende fællestimer for eleverne i IIIg- og IIg-klasserne:

Grafikeren Jane Muus: Træsnettets historie (med lysbill.).

Komponisten Niels Viggo Bentzon: Gennemgang af musik.

Et ungdomsorkester fra Berlin: Koncert.

Kulturminister Hans Sølvhøj: Staten og kunsten.

Lektor Birgitta Ericsson, Stockholm: Sociala inslag i svenska litteraturen.

Chefredaktør Karl Otto Meyer, Flensborg: Det danske mindretal i Sydslesvig.

Sporten ved skolen

Gymnastik: Samtlige IIIg-klasser, såvel drenge- som pigehold, havde i april afsluttende opvisninger i gymnastik. Skolen deltog i gymnasieskolernes gymnastikturnering for drenge (B-rækken) med et hold på 12 elever. Med sejre over Gl. Hellerup Gymnasium, Lyngby Statsskole, Sorø Akademi og Nakskov gymnasium nåedes frem til semifinalen, hvor der tabtes til Haslev Gymnasium.

Atletik. I Gymnasieskolernes Landsatletikstævne deltog

drengehold i de 4 grupper. Ved regionsstævnet i Gladsaxe blev gruppe I og II nr. 1, gruppe III nr. 2 og gruppe IV nr. 3. Ved finalestævnet i Århus blev gruppe I nr. 8. Pigerne deltog i regionsstævnet i gruppe I og II og blev her nr. 2.

Boldspil (Dreng). I Gymnasieskolernes håndboldturnering blev såvel real- som gymnasiehold slået ud i indledende kampe, i basketboldturneringen i indledende stævnes finalekampe. (Piger): I Gymnasieskolernes basketballstævne blev gruppe I slået ud i de indledende kampe, mens gruppe II nåede frem til semifinalen.

Efterslægtens Basketballklub,

stiftet 1955, har i det forløbne år opnået følgende resultater: 1. hold blev nr. 3 i kampen om Danmarksmesterskabet. I serie I blev 2. hold nr. 6; i serie III blev 3. hold nr. 1. Både ynglingeholdet og juniorholdet blev nr. 2. I basketball for damer blev seniorholdet nr. 2 i Københavnsturneringen: ynglingeholdet blev nr. 3.

Legater og stipendier

Det Moltkeske Præmielegat

tildeltes nedennævnte dimittender for smukt eksamensresultat, flid og god opførsel under skolegangen: Doris Andersen IIIIsb (125 kr.), Else Larsen, IIIIsa (100 kr.), Mogens Dahl, IIIIma (100 kr.), Niels Chr. Amorsen, IIIImc (100 kr.).

Nathans Legat

tildeltes Lennart Holmgreen, IIIImc (115 kr.).

Examineret lærerinde Flora Eiby og privatlærerinde Eline Eiby's Legat

tildeltes student Lissi Stehr, IIIIma (600 kr.) og elev Karsten Rønbøg, IIIsa (600 kr.).

Stipendier fra Ungdommens Uddannelsesfond og fra Københavns kommune

er tildelt en række af skolens elever. Ansøgningskemaer fås på skolen i september.

Stipendier fra Københavns Amts Skoleråd

kan søges inden 1. september, men kan ikke tildeles elever, boende i Københavns kommune.

Efterslægtsselskabets Skoles week-endhytte

er en selvejende institution, oprettet i 1950, da man havde indsamlet midler til køb af et husmandssted i Uggeløse. Bygningerne er nu, efter mange vanskeligheder, ved at blive moderniseret og ombygget, så man kan udnytte dem hele året.

Det er kun muligt at gennemføre denne restaurering med hjælp fra forældre, elever samt tidligere elever, og bestyrelsen takker for den hidtidige støtte.

I september 1965 afholdtes 2 forældresøndage i hytten med i alt ca. 600 besøgende. Vi håber til september 1966 at kunne invitere til house-warming.

Andespil og juletræssalg indbragte kr. 5600. »ElySION« har på mange måder støttet arbejdet med hytten, bl. a. ved revy og elevfotografering.

Hytten har i år været godt besøgt. Alle week-ends fra august til 12. december var optaget!

Efterslægtsselskabets Skoles Forældrefond havde 1. september 1965 en formue på 6.675,20 kr. I tiden indtil 31. marts 1966 er indgået forældrebidrag: 2.605,64 kr. Af beløbet 9.380,84 kr. er 6.700,00 kr. overført til week-endhytten. Fondets formue er således pr. 31. marts 1966 2.680,84 kr.

Week-endhyttens status pr. 31. marts 1966:

	Aktiver	Passiver
Indestående i bank	15.505,51	
Kassebeholdning	64,32	
Ejendomsvurdering *)	25.000,00	
Inventar 70 % af 10.000,00	7.000,00	
	47.569,83	
*) gammel vurdering		
Gæld til lærere		13.000,00
Tømrer til gode		6.000,00
Sparekasselån		7.000,00
		26.000,00
Formue		21.569,83
		47.569,83

13. april 1966.

Regnskabet er revideret og fundet i overensstemmelse med foreliggende bilag. Kassebeholdning og indestående på bankbog er konstateret at være til stede. I øvrigt intet at bemærke.

Erik Garby
sign.

Stentsøe
sign.

Oplysninger om skolens opbygning efter de nye skoleloves ikrafttrædelse

Efterslægtsselskabets Skole er en gymnasieskole og består således af en 3-årig realafdeling og en 3-årig gymnasieafdeling. Den kan derfor tidligst optage elever fra deres 8. skoleår. Gymnasieskolens realafdeling giver i tilslutning til folkeskolens 7. skoleår gennem 3 etårige klasser en fortsat almindennende undervisning, der slutter med realeksamen.

Gymnasieafdelingen giver i tilslutning til 2. realklasse gennem 3 etårige klasser en fortsat almindennende undervisning, som tillige giver det nødvendige grundlag for videregående studier og slutter med studentereksamen.

Realafdelingen

Optagelse i 1. realklasse er betinget af, at eleven har fulgt undervisningen i 6. klasse med engelsk og i 7. klasse med engelsk, tysk og matematik. Endvidere må eleven være i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at han/hun kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid, d.v.s. 3 år.

Ansøgningsskemaer samt alle oplysninger om optagelse fås på elevens hidtidige skole og sendes af skolen med dennes udtalelse om ansøgerens egnethed til »Fordelingsudvalget til 1. realklasserne i København, Frederiksberg og Gentofte kommuner«. Beslutning om optagelse træffes af rektor i samråd med fordelingsudvalget, og endelig meddelelse om optagelse vil foreligge først i april.

Gymnasieafdelingen

Optagelse i I gymnasieklasse er betinget af, at vedkommende elev med tilfredsstillende resultat har bestået oprykningsprøven fra 2. realklasse og er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at han/hun kan følge undervisningen i gymnasieafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Efter at have bestået realeksamen vil egnede elever også kunne optages i I gymnasieklasse.

Optagelsesbetingelserne er de samme for gymnasieskolens egne elever fra 2. (3.) realklasse som for aspiranter fra andre skoler. Hvert år i januar måned holdes på Efterslægtsselskabets Skole et orienterende møde om optagelse i I gymnasieklasse. Til dette møde indbydes de afleverende skolers ledere og læ-

rere samt forældrene til de elever, der søger optagelse, ligesom eleverne selv er velkomne.

Ansøgningsskemaer samt trykte oplysninger om alle forhold vedrørende optagelse fås på elevens hidtidige skole og sendes i april af skolen med dennes oplysninger om ansøgerens egnethed til »Fordelingsudvalget til I gymnasieklasserne i hovedstadsområdet«. Hvis hjemmet ikke senest o. 3. juli har fået meddelelse om, at eleven ikke er kvalificeret til optagelse, kan der regnes med en plads i en af gymnasieskolerne i hovedstadsområdet, men først henimod slutningen af sommerferien får hjemmet besked, om eleven har kunnet optages i Efterslægtsselskabets Skole eller på grund af pladsmangel her er optaget i en anden gymnasieskole.

Ved indgangen til I gymnasieklasse kan der vælges mellem 2 linier: sproglig linie og matematisk linie. Såvel sproglige som matematiske elever kan ytre ønske om undervisning i russisk i stedet for fransk. Ved Efterslægtsselskabets Skole gives der indtil videre ingen undervisning i russisk. Matematikerne skal ved ansøgningen vælge mellem fransk og tysk.

Elever, som søger optagelse på den sproglige linie, skal normalt have bestået latinprøven. Der kan dog gives tilladelse til, at denne prøve tages efter skoleårets begyndelse, men den skal være bestået inden udgangen af oktober.

I løbet af I gymnasieklasse bliver eleverne orienteret om de valgmuligheder, der findes ved udgangen af Ig: Den sproglige linie kan spaltes i en nysproglig gren og en klassisksproglig gren; endvidere kan der på den nysproglige gren tages musikspeciale. Den matematiske linie kan deles i en matematisk-fysisk gren og en naturfaglig gren. Af disse muligheder har Efterslægtsselskabets Skole endnu ingen klassisksproglig gren, og her kan heller ikke tages musikspeciale.

Erhvervsorientering

Allerede i mere end en halv snes år har skolens elever fået nogen hjælp til at forberede deres valg af erhverv. Med den nye gymnasielovs ikrafttrædelse i august 1963 indgår erhvervsorientering som et fast led i timeplanen. Skolen skal – som der står i Undervisningsministeriets bekendtgørelse – »bistå eleverne med at skaffe sig klarhed over egne forudsætninger og de praktiske problemer, der knytter sig til at træffe et erhvervsvalg og føre det ud i livet.« Lektor *Hans Müller* har påtaget sig at lede denne undervisning.

Uddrag af ordensregler for eleverne samt meddelelser til forældrene

1. Eleverne møder på skolen i god tid, dog tidligst et kvarter før skolens begyndelse.

2. Cykling på skolens grund er forbudt, ligesom cykler – også motoriserede – skal trækkes over fortovet fra og til Hyrdevangen. Cykleplads anvises af skolen og kun til elever med længere skolevej.

3. Ingen elev må forlade skolens område i skoletiden uden inspektionens tilladelse. I spisefrikvarteret gælder denne bestemmelse dog ikke for eleverne i IIIg.

4. I frikvartererne skal eleverne opholde sig i skolegården, og ingen elev har adgang til klasseværelserne, heller ikke for at aflevere bøger, gymnastiktøj el. lign. I tilfælde af dårligt vejr kan inspektionen give tilladelse til ophold på gangen, ligesom elever i sygdomstilfælde efter skriftlig anmodning fra hjemmet kan få lov til at opholde sig inden døre. Frikvartererne må ikke anvendes til læsning eller andet skolearbejde.

5. Alle skolesager (bøger, gymnastiktøj o.s.v.) skal være mærket med tydeligt navn. De bøger, som eleverne har fået udleveret af skolen, skal behandles med omhu og altid være forsynet med omslag. Elevens navn og klasse samt årstal skal skrives på bindets inderside; bortset herfra må eleverne under ingen omstændigheder skrive i lærebøgerne. Hvis en elev bortkaster, ituriver eller på anden måde ødelægger en bog, skal den erstattes.

6. Handel mellem eleverne på skolen er forbudt. Indsamlinger og mærkesalg må ikke finde sted uden rektors tilladelse. Penge, ure og andre værdigenstande må ikke efterlades i overtøj, tasker eller skoleborde. Skolen påtager sig intet ansvar for glemte eller bortkomne sager (herunder cykler).

7. Enhver elev er ansvarlig for sin plads i klassen. Forsætlig eller tankeløs beskadigelse af skolens inventar eller bygninger, f. eks. borde, stole, ruder, skal erstattes af gerningsmanden. Enhver skade skal straks meldes til inspektor.

8. Ordensduksen skal møde 10 minutter før skoletidens begyndelse. Han (hun) er ansvarlig for, at der er orden i klassen, når ingen lærer er til stede, og henvender sig til rektor, hvis klassen 5 minutter efter timens begyndelse mangler lærer,

sørger for, at tavlen er ren, at kridt og tavleklud er til stede, og at der ikke ligger papir på gulvet, sørger for udluftning af lokalet, påser efter skoletid, at vinduerne er forsvarligt lukket og markisen trukket op.

9. Elever, som har forsømt skolen, medbringer, første dag de atter giver møde, skriftlig meddelelse fra hjemmet om udeblivelsens årsag og varighed. Bortset fra sygdomstilfælde må ingen elev forsømme skolen, uden at rektor efter *forudgående* henvendelse fra hjemmet har givet tilladelse hertil, og en sådan tilladelse gives kun, når ganske særlige grunde taler derfor; mundtlig henvendelse fra en elev er ikke tilstrækkelig. Skriftlig meddelelse fra hjemmet må også medbringes, når en elev ikke har kunnet udføre sit hjemmearbejde eller ønskes kortvarigt fritaget for gymnastik; fritagelse ud over en uge kan kun gives, når lægeattest foreligger, og denne skal udfærdiges på en særlig blanket, der udleveres på skolen.

10. Når der i en elevs hjem udbryder alvorlig smitsom sygdom, må det straks meddeles rektor, og vedkommende elev med søskende må først møde i skolen, når der er forevist lægeattest for, at smittefaren er forbi.

11. Tobaksrygning og nydelse af alkoholiske drikke i skoletiden er forbudt. For IIIg gælder dog en særlig bestemmelse med hensyn til tobaksrygning.

Årsprøve m. m.

Årsarbejdet og prøvernes udfald meddeles for 1. realklasse onsdag den 22. juni kl. 10 – for den øvrige skoles vedkommende fredag den 24. juni kl. 11.

Det nye skoleår begynder fredag den 12. august kl. 9.

Til at overvære prøverne og årsafslutningerne indbydes elevernes forældre og værger samt skolens gamle elever og i øvrigt enhver, der har interesse for skolen. For at skolen kan sikre *siddeplads* til dimittendernes pårørende ved afslutningen den 24. juni kl. 11, er der truffet den ordning, at hver af årets studenter kan få udleveret indtil 2 adgangskort.